

1952

SLOVENSKI ČEBELAR

ŠTEVILKA

8

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO

8. številka

V Ljubljani 15. avgusta 1952

LIV. letnik

Vsebina

Leopold Debevec: O osah in mravljah	152	Mali kruhek: Alojz Zivko - sedemdesetletnik. Jakob Markošek — sedemdesetletnik. Kako ocenimo vrednost rojev? Čudne dajatve . . .	169
Stane Mihelič: Šodobni AŽ-panj (Nadaljevanje)	156	Naša organizacija: Zapisnik o prvem rednem običnem zboru čebelarških društev za Slovenijo (Nadaljevanje in konec.)	171
Lojze Podnаноški: Še o češnji	160	Dopisi: Čebelarška prireditelja pri Sv. Gregorju. Čebelarška razstava v Radovljici. Obični zbor čebel. društva Nova Gorica. Čebelarška družina Pekre	174
Josip Pirnat: Zgodba o srakoperju	161	Na ovitku: Oglasi, predlogi, cenik.	
Janez Gosposvetski: Kako smo lani zazimovali	163		
Franc Farazin: Mesečna navodila	165		
Leopold Stanek: Tkanina (Pesem)	166		
Josip Kobal: Čebelarške opazovalnice v juniju	167		
Osmrtnice: Milan Ličan, Anton Škulj	168		

List izhaja vsakega 15. v mesecu. Izdaja ga »Zveza čebelarških društev v Ljubljani, Tyrševa cesta 21. tiska »Umetniški zavod za litografijo« v Ljubljani. Urejata ga in za uredništvo odgovarjata Stane Mihelič in Vlado Rojcek. Tehnični urednik Josip Kobal. Letna naročnina za člane 300 din, za nečlane in inozemstvo 450 din, posamezna številka 35 din. Številka čekovnega računa pri Narodni banki v Ljubljani: 601-95331-8

ČEBELARJI PREVAŽEVALCI!

Preden nameravate prepeljati svoje čebele na pašo v Liko, se obrnite na Zvezo po informacije in navodila. Brez dovoljenja tamkajšnjih oblastí je izkoriščanje čebelje paše v Liki nedopustno. Zveza.

PREVAŽEVALCE ČEBEL

ki so prejeli dovolilnice za ajdovo pašo, pa stojišče ne bodo izkoristili, pozivamo, da jih brez odloga vrnejo

pristojnim čebelarškim društvom, ker prosijo za ajdova pasišča še drugi čebelarji. Upoštevajte 3. odstavek 6. člena osnutka uredbe!

ČEBELARJI!

Po poročilih, ki jih ima Zveza, je začela na Grčarevcu (Logatec), na Javorniku in v okolici Postojne (na Raubarkomandi) mediti hoja. Ker je to najcenejši prevoz na pašo, naj se prevaževalci zanj zanimajo.

Naročnikom

S to številko smo ustavili pošiljanje lista vsem onim naročnikom, ki niso poravnali celoletne naročnine. Kdor hoče torej prejemati list še nadalje v redu, naj takoj kupi na pošti položnico, napiše nanjo številko našega čekovnega računa pri Narodni banki v Ljubljani (glej zgoraj!) in naj nam nakaže dolžni znesek. — Reklamacije za posamezne številke, ki bi se zgubile na pošti ali bi jih naročnik; kljub poravnani naročnini iz katerega drugega vzroka ne prejeli, upoštevamo mesec dni po izidu. Ker imamo na zalogi le omejeno število izvodov zadnje številke, z reklamacijami pohitite! Vse prejšnje številke so razprodane.

Leopold Debevec:

O osah in mravljah

(Naj se čuje še druga plat zvona!)

Po splošni sodbi čebelarjev spadajo ose med sovražnike in velike škodljivce čebeljega rodu. Takšno mnenje o teh živalcah so imeli že stari Grki, kakor nam poroča njihov učenjak Aristotel (živel med leti 384–321 pred našim štetjem) in eden najstarejših piscev, ki v svoji Razpravi o živalih (*περί τῶν ζῴων ιστορίαι*) prvi obširneje pripoveduje o čebelah in čebelarstvu svoje dobe. Enakih misli o osah, sršenih in mravljah so bili tudi vsi poznejši čebelarski pisatelji z našim Janšem vred in neizpremenjeno najdemo to naziranje tudi v najnovejših čebelarskih priročnikih.¹ Še danes so redki čebelarji, ki bi o tej stvari imeli drugačno mnenje.

Osam se očita, da napadajo in uničujejo čebele izven panjev, da silijo v panje in kradejo tamkaj med ter razburjajo čebelje družine, da marsikatero družino celo popolnoma izropajo, da imajo na vesti prenekatero matice, in končno, da prenašajo tudi nalezljive čebelje bolezni iz panja v panj, iz čebelnjaka v čebelnjak. Iz teh razlogov v čebelarskih časopisih nikoli ni manjkalo navodil in pobud za uničevanje in zatiranje os; zlasti njihove matice so imeli vedno zelo na piki, češ- da se spomladi najlaže in z enim udarcem zatre vsa bodoča številna osja družina, ki bi si jo matica ustvarila. Z ognjem, kropom, praškom DDT ali žveplom je treba uničevati osja gnezda, kjerkoli se jih zasledi, posameznice pa pobijati ali loviti v steklenice z oslajeno vodo.

Nasvetovani ukrepi niso povsem neupravičeni; vsem čebelarjem je predobro znano, da so ose včasih silno predrzne in nadležne. Kakšno za prezimovanje njihovih matic ugodno leto se zaredijo v izredni množini in takrat stikajo v poznem poletju in jeseni vsiljivo okoli panjev, spravljajo čebele v besnost, čebelarjevo potrpežljivost pa v težko preizkušnjo.

Osja matica prebije zimo v zavetnem skrivališču. Spomladi si zgradi gnezdo (osir), ki je spočetka manjše, a ga pozneje, že ob pomoči svojega potomstva vse bolj širi in veča. Tudi za prehranjevanje zalege mora spočetka sama skrbeti; najprej zalaga žrke s krmilnim sokom, ki ga izloča iz posebnih žlez, pozneje pa z »mesom«. Mladi zalegi najbolj teknejo mehki deli žuželk, povečini iz vrst raznih škodljivcev, zlasti muh. Čim starejša in številnejša postaja zalega, tem več hrane je treba za negodni naraščaj in nenehnemu lovu za plenom ni konca. Ko se v gnezdu pojavijo prve mladice, se takoj vključijo v delo in zamenjajo matico pri razširjanju gnezda in pri nabiranju hrane. Zato se lahko ta posihmal posveti samo svojemu vzvišenemu poslanstvu. Na lovu za hrano napadajo ose tudi posamezne, pred čebel-

njakom počivajoče čebele, ali se mrevarijo s čebelami, stražnicami na panjskih bradah. Z mesno hrano oskrbujejo ose le svojo zalego, odrasle zivani pa se hranijo s soki raznih sadežev in z medečino, ki jo iščejo seveda tudi v panjih, kamor jih vabi prijetni vonj po medu.

Nemški znanstvenik dr. Robert Jordan² pravi, da pozivi k zatiranju os niso upravičeni, posebno ne pozivi k uničevanju njihovih matič spomladi. Tako početje je treba po njegovem mnenju obsojati, ker vodi k zdecimiranju te v bistvu koristne žuželčje vrste — prave **zdravstvene policije** v naravi — in k poružitvi potrebnega ravnotežja v živalskem svetu. Dopusča pa, da se jih lovi in pobija jeseni, ko so svojo nalogo že opravile in jih že tako čaka skorajšnji konec.

Močnim čebeljim družinam ose ne morejo do živega; v panjih ne morejo napraviti omembe vredne škode, ker le redkim uspe, da ukanijo stražarske kordone čebel pri žrelih. Priložnostno napadanje čebel na bradah družin ne ogroža, pri čebelah, ki so jih ose premagale zunaj panja, pa gre po navadi za slabotne in bolne posameznice, ki bi v kratkem same poginile. Seveda se tudi ose ravnaajo po znanem izreku »Sila kola lomi« in pospravljajo marsikatero zdravo čebelo. Večinoma pa se ose in z njimi vred tudi mravlje omejujejo le na odnašanje mrtvih čebel ali izmetane pohabljenе čebelje zalege. Odstranjevanje takih čebel izpred čebelnjaka pa je koristno delo. Tako namreč sproti uničujejo in zatirajo kalj čebeljih bolezni. Vse to bi sicer moral odstranjevati in sežigati čebelar sam, ker ne sme trpeti pred panji nesnage in smradu. Snaga in red v čebelnjaku in okoli njega ter zdrave in močne družine so najboljša obramba ne le pred osami ampak pred vsemi čebeljimi boleznimi, sovražniki in škodljivci. In edino od takih družin more čebelar tudi pričakovati nekaj dobička. Rezervnim družinam je seveda treba zožiti žrela. Resnejšo nevarnost bi ose predstavljale le v krajih, okuženih po čebelji gnilobi, ker bi na svojih priložnostnih roparskih poletih utegnile postati prenašalke gnilobe.

V svojem »Umnem čebelarju« je tudi pokojni Lakmayer priporočal uničevanje os, toda po lastnem spoznanju je svoje mnenje pozneje temeljito spremenil.³ V podstrešju svojega čebelnjaka je ose in sršene celo »redil«. Tudi po njegovih opažanjih pobirajo ose pred čebelnjakom le mrtvice in bolne čebele, v panje pa pred jesenjo ne silijo, ker najdejo dovolj hrane drugod, predvsem na vrtni zelenjavi, kjer izsesavajo jajčeca in gosnice kapusovega belina in zalego drugega škodljivega mrčesa. Celo drobnih pajkov po kotih niso prezrle; pri tem je osam pomagal tudi sršen. Lakmayer je prišel do prepričanja, da so vse splošno koristne živali; če se jih že hoče uničevati, naj bi se to delalo kvečjemu jeseni.

Dvomim, da bi imel čebelar, ki je pred čebelnjakom pobil nekaj nadležnic, od tega kakšno korist, prej škodo, ker se je vse dopoldne ali celo ves dan po nepotrebnem jezil. Število nadležnih gostov naslednje dni ne bo nič manjše, pa četudi rogovili s svojim muhalnikom ves teden okoli čebelnjaka. Tudi z uničenjem nekaj gnezd ne bo mnogo pomagano. Ukradene kapljice medu ne bodo zakrivile lakote čebeljih družin, za nadomestilo tistih nekaj čebel, ki so v boju podlegle, pa bo narava sama poskrbela. Razen tega vsi poznamo znani izrek: Jeseni pet čebel za krajcar, spomladi le ena! Vsak pameten čebelar, ki je obenem prijatelj narave, teh stvari ne bo jemal preveč tragično.

Končno naj navedem še oceno, ki jo je o osah pred leti podal John de Burgh Leake iz Londona: Ta pravi: »Ose so čudovita stvorjenja, marljive, pogumne, koristne, razumne in lepe živalce, ki nimajo večjih zahtev, kakor da preskrbijo sebi in zalegi, ki je nimajo nič manj rade kot čebele svojo, potrebno hrano — kakorkoli, Brez os bi se neke vrtno kulture (paradižniki!) ne mogle ubraniti listnih uši. V mehanizmu narave so ose važen člen, ki zavira neomejeno razmnoževanje raznih zajedalcev. Dejstvo, da nagrizujejo sladke sadeže, ki si jih je človek pridržal za svojo uporabo, čebelarja končno niti preveč ne zanima. Škoda za nekaj ukradenih kapljic medu pa je neznatna in smešna v primerjavi s pogumom, ki je posameznici potreben, da vdere in se giblje med ogromno premočjo sovražnikov ter tam celo nabira plen. Marsikatera predrznica plača tako početje s svojo glavo, zlasti na povratku, ko se mora težko obložena pretihotapiti mimo čuječih in ojačenih straž ob žrelu.«¹

Tudi z mravljamj čebelarji niso nikoli živeli v prijateljstvu. Nasprotno: že od nekdaj so prepričani, da je pametneje uničevati njihova mravljišča v bližini čebelnjakov, kot pa samo preganjati posameznice ali jim preprečevati dostop v čebelnjak.

Neki nemški čebelar je drugačnega mnenja in zatrjuje,² da ga nič na svetu ne pripravi do tega, da bi podrl in odstranil nekaj velikih mravljišč, ki so že mnogo let v bližini njegovega čebelnjaka. Za čebele da ga ni boljšega zdravnika od mravelj. Koder stikajo mravlje okoli čebelnjakov, ni okuženih ali bolnih čebel.

Na tleh pred panji je vedno najti čebele; nekatere počivajo, ko so se utrujene vrnile s paše. Druge zopet so se privlekle iz panjev, bolne popadale na tla in čakajo konca. Skoro je tu mravlja. Zdrava čebela zbere svoje moči in odleti, slaba pa prede bolni čebeli, ki tega ne zmore. Kmalu je po njej in ž njo vred tudi po bacilih in boleznih, ki jih nosi v sebi. Na enak način pospravijo in odvlečejo vse mrtvice, drobir in črve voščene vešče, ki jih družine zmečejo iz panjev. Ose in mravlje kar tekmujejo, kdo bo to delo prej ali bolje opravil.

V panjih seveda mravelj ne moremo trpeti. Tu pomaga sledeče nezgrešljivo in ceneno sredstvo: Stisni 40—50 mravelj in pusti mrtve na mestu, koder se najraje zadržujejo, in 4—5 mesecev boš imel pred njimi mir, večkrat tudi vse leto.

Iz povedanega vidimo, da »črno« le ni vedno tako črno, kot bi se zdelo na prvi pogled, in da ima vsaka stvar tudi svojo dobro stran. Škoda, ki jo osa ali mravlja po eni strani napravi, odtehta na drugi strani njeno delo v korist skupnosti. Narava si je v dolgih tisočletjih izoblikovala svoj poseben red in si ustvarila svoje posebne zakone. Življenje je pač boj, neizprosni boj za obstanek! Človek, čeprav najpopolnejši član narave, v tem ne more kdove kaj spremeniti, niti izboljšati, posebno ker te stvari še vse premalo — pozna!

¹ Izjema: Dr. Ivo Tomašec: Bolesti odraslih pčela (Zagreb 1947), ki os in sršenov ne omenja več med čebeljimi sovražniki.

² Wespen am Bienenstand (Imkerfreund 1935 str. 15).

³ Lakmayer: Osa ((*Vespa vulgaris*) SC 1918, str. 21.

⁴ Nochmals die Wespenplage (Imkerfreund 1939, str. 119).

⁵ Rheinische Bienenzeitung 1939, str. 211.

10
17
020

Sodobni AŽ-panj

Matična rešetka.

Količina medu, ki jo pridela vsako leto čebelar, ni odvisna le od kakovosti paše in moči čebeljih družin, ampak tudi od pridnosti čebel in pravičnega čebelarjevega poseganja v njih delovanje. Zadnje pa je zopet povezano s stopnjo čebelarjevega znanja in z višino razvoja tehničnih čebelarških pripomočkov. Najboljši čebelar je tisti, ki zna svoje zahteve vskladiti z življenjskimi potrebami čebel tako, da ima od njih največje koristi, ne da bi jim pri tem škodoval.

Že v sodobni zgradbi panja so jasno vidne čebelarjeve težnje in življenjske zahteve čebel. Panj je namreč razdeljen v dva dela: v plodišče in medišče. In kakor nima čebelar nič opraviti v plodišču, tako nima matica kaj iskati v medišču.

Če bi medišča ne ločili od plodišča, bi v srednje dobrih letih plodovita matica zalegla več, kot je potrebno za moč panja v pašni dobi. Posledica tega bi bila, da bi čebele vso hrano, ki bi jo nanosile, tudi porabile, saj vemo, da je za prehrano zalege treba dosti medu. Ne samo da bi ostal čebelar brez medu, nevarnost bi bila, da bi ga še čebelam primanjkovalo za zimo. Samo v takih krajih, kjer je glavna paša šele v pozni jeseni, ni potrebna ločitev medišča od plodišča, ker matica v jeseni že tako manj zalega. Pri nas pa, kjer imamo glavno pašo na travnikih nekako v juniju, je ločitev plodišča od medišča osnova vsega uspeha, medtem ko v zgodnji pomladi in jeseni tudi pri nas ni potrebna.

Kakor iz gornjega lahko spoznamo, je tudi od pravilne rešitve tega vprašanja odvisen uspeh v čebelarstvu. Zato so se že od nekdaj čebelarški duhovi na vse kripnje trudili, kako bi ga rešili. Pri tem pa so se morali zavedati, da je treba ločiti plodišče od medišča tako: 1. da ne more matica prehajati; 2. da čebele niso pri prehajanju preveč ovirane in 3. da se čebele kljub ločitvi čutijo povezane z matico in da delajo v medišču z isto vnemo, kot bi delale v plodišču.

Poskusi z ločilnimi deskami, visokimi panji z enim ali dvema mediščema, z odbiranjem samega čebeljega satja za medišča in z dajanjem prostora matici, da je lahko v plodišču zalegala trotovino, so rodili le redke in majhne uspehe. Večje trenutne uspehe pri pridelovanju medu dosežemo s **pripiranjem matice** v pašni dobi in z **odstranjevanjem starih matic** sploh. Poleg teh sredstev sta znana iz dobe brez iznajdbo matične mreže še tako imenovani **Vogelov kanal** in **potegnjeni sat**.

Ni dvoma, da ima pripiranje matice v pašni dobi in s tem omejevanje le v medišču, ampak tudi v plodišču za posledico veliko večji donos in tudi močno oslabitev čebelje družine nekaj tednov nato, oziroma njevanje čebeljega naraščaja za naslednje paše in za zimo. Podobno njevanje matice, ker mine dobršen čas, preden si čebele izpodpreden začne ta zalegati in preden se začno zopet valiti čebele (v).

Urednik in urednik Nördlinger Bienenzeitung Vogel sta poskušala rešiti na drug način. Ugotovila sta, da matica ne gre skozi dolg, vtiče ga naredimo v dno panja, medtem ko čebele lazijo sko-

zenj in v prostoru, ki ga veže le-ta kanal, tudi delajo, čeprav ne s tako pridnostjo kot sicer. L. 1866. je Vogel to iznajdbo tudi opisal v zgoraj omenjenem listu in se zato po njem imenuje **Vogelov kanal**. Vogelov kanal je približno 7 mm globok in v sredini po vrhu prekrit s 50 mm dolgim kosom pločevine.

Vsi vemo, da ob dobri paši čebele napravijo nad zalego v satju medene vence. Z medom napolnjene celice potegnajo tako, da so ulice med sati široke komaj toliko, da se preriva skoznje mukoma le posamezna čebela. Če kak potegnjen sat izpraznimo in ne skrajšamo potegnjenih celic, nam vanje matica ne bo nikoli več zalegala, ker ne more zaradi globine potisniti svojega zadka toliko globoko, da bi lahko na dno celice položila jajčece. Iz teh opazovanj in ugotovitev se je rodil **potegnjeni sat**. Čebelarji so namreč začeli premične sate obešati v panje v večjih razdaljah drug od drugega. Čebele so jih zanosile z medom in, ker niso trpele širših ulic, jim ni preostajalo drugega, kakor potegovati celice. Prvo poročilo o tem načinu omejevanja zalege, ki mi je doslej znano, je iz leta 1878. v že omenjenem časopisu Nördlinger Bienenzeitung na str. 73—75. Napisal ga je neki Georg Thorman iz Braunschweiga. Se danes številni čebelarji po vsem svetu — pri nas je najbolj znan napredni čebelar tov. Fr. Kirar iz Sv. Petra pri Mariboru — čebelarijo v mediščih s potegnjenimi sati. Iz lastnih 5 letnih izkušenj vem, da imajo potegnjeni sati velike prednosti pred navadnimi, največja pa je, da v panju ni potrebna matična rešetka. Njih slabost je le v tem, da jih ne moremo uporabljati tudi v plodišču. Zato je v takih panjih obnova satja težja.

Res je, da je rešil samorasli ukrajinski čebelar Peter Ivanovič Prokopovič že l. 1814. vsaj tako temeljito kot l. 1877. iznajdljivi nemški izseljenec v Braziliji Avgust Hannemann vprašanje omejevanja zalege v panju z leseno **matično rešetko**; da je bila njegova iznajdba poznana v Nemčiji in drugod vsaj že l. 1841., vendar jo je moral Hannemann znova odkrivati. Prokopovič ni uspel, ker je bil predaleč pred sodobniki, uspel pa je Hannemann, ker je prišel z iznajdbo o pravem času. Takih primerov je v zgodovini nešteto in s Prokopovičem deli podobno usodo tudi naš A. Jansa, seveda v zvezi z drugimi vprašanji (n. pr. partenogeneza).

Svoje odkritje je Hannemann prvič opisal l. 1877 v Bienenzeitung, glasilu društva nemških čebelarjev, na straneh 154—160, 173—178 in 187—191 pod naslovom »Čebelje sito in njegova uporaba«.

Hannemannov izum matične mreže iz žice in pločevine iz medi s širino odprtih »nekaj nad 4 mm« in dolžino 36 mm je ne le v Nemčiji, ampak tudi po vsej Evropi in Ameriki našel vnete posnemalce. Še istega leta je razstavil svojo matičnico in matične mreže tudi na čebelarški razstavi v Linzu (17.—20. septembra 1877); 1878. najdemo v Bienenzeitung že oglas čebelarske tvrdke W. Günther, ki ponuja na prodaj »matičnice in čebelja sita«, na čebelarški razstavi v Pragi 1879 pa sta razstavila Otto Schulz, tovarna čebelarskih potrebščin in A. Alberti, učitelj in poznejši konstruktor Albertijevega panja, matično mrežo in matičnice, narejene iz cinkove pločevine. Neki H. Gühler piše istega leta v zgoraj navedenem čebelarskem listu obširno o uporabi Hannemannove mreže in pravi med drugim: Hannemannova matičnica je prav tako epohalen izum kot iznajdba satnice ali točila.

Pri nas se omenja prvič matična mreža v Čebelarju in Sadjerejcu leta 1885. kot »priporna mreža«; Černe ji pravi 1895. leta »sito«.

Različni čebelarji priporočajo matično mrežo z različno širino podolžnih luknjic, t. j. od 4 mm — 4.4 mm. Verjetno bo prava širina nekako 4.2 mm. Ves čas, kar jo poznamo, se izdeluje matična mreža iz cinkove pločevine (0.5—0.6 mm), kovinskih ali lesenih paličic, pa tudi iz nalašč za to preparirane lepenke (Lederpape). V zadnjem času (1951) je iznašel upravnik mizarske delavnice Zveze čebelarških društev za Slovenijo tov. Nace Grom nov način izdelave lesene matične rešetke, ki je vsaj prvo leto preizkušnje dobro prestala. Doslej je bila najbolj cenjena matična mreža iz kovinskih paličic. Zveza bo morala poskrbeti, da bo prišla tudi pri nas spet v prodajo.

Tisti, ki polagajo matično mrežo kar na satnike, priporočajo, da naj jo polagamo v panje tako, da so usmerjene podolgovate reže pravokotno na lego satov, in sicer zaradi tega, da imajo čebele več prehodov. Matična mreža, pribita na poseben okvir in oddaljena od zgornje letve satnikov 6—7 mm, pa naj bo položena tako, da bodo luknjice matične mreže vzporedne s satniki, saj imajo čebele prehod tudi skozi luknjice, ki so tik nad satniki. Tako ležečo matično mrežo je lažje čistiti.

Matična mreža iz cinkove pločevine z opiljenimi robovi, pribita na spodnjo stran lesenega okvira, loči v AŽ-panju plodišče od medišča in za- brani matici prehajanje iz enega dela v drugega. Če imamo matično mrežo iz kovinskih palic, je ne pribijemo pod okvir, ampak vdramo v okvir sam, ki je prirejen tako, da ne more pasti iz njega in da jo lahko poljubno odstranimo.

Okvir matične mreže je sestavljen iz dveh podolžnih letev (23), dolgih po 450 mm, širokih po 65 mm in debelih 8 mm ter iz dveh enako debelih prečnih letev (24), dolgih 360 mm, širokih pa 72 mm. Ker je odprtina okvira dokaj široka in dolga in bi se zato nanj pribita matična mreža upogibala, je okvir prečno predeljen s 35 mm široko letvico (21), ki je 250 mm dolga, torej 20 mm več, kot pa je širina odprtine okvira. To pa zato, da se na vsakem koncu opira na stranski letvi okvira, v kateri je vrezana. V okviru sta tako dve odprtini, veliki po 230 mm × 130 mm. Pri zazimljanju, dokler ne odpremo medišča, ali kadar hočemo imeti po dve družini v panju, matično mrežo pokrivamo z dvema po 8 mm debelima in tako velikima pokrovoma (26), da zapirata odprtini v okviru. Okvir matične mreže je zbit z žeblički. Posamezne letve segajo druga čez drugo navzkriž; seveda pa so na tistih mestih za polovico tanjše, tako da je debelina okvira povsod enaka.

Avguštin Bukovec, dolgoletni urednik Sloveškega čebelarja in priznan čebelarški praktik, je bil tisti, ki je imel prvi matično mrežo v okviru predeljeno in je tudi železne palice pritrjeval v medišču na okvir matične mreže. Medtem ko je matična mreža vse odtlej (1918) ostala prečno predeljena, so pritrjevanje palic v medišču na okvir matične mreže pozneje opustili, ker so bile v napotje pri zazimljanju panjev. Po drugi vojni smo to zopet uvedli, ne vem po čigavem predlogu, a se mi zdi, da je velik del čebelarjev proti temu in bo zato le potrebno znova vdramati premične palice v medišču v obod panja.

Kdor bi hotel imeti v prednji panjski končnici vdramo begalnico, ta bi moral med palicami v medišču in med okvirom matične mreže pustiti vsaj 2 mm prostora, da bi vmes lahko porinil, kadar bi hotel medišče popolnoma ločiti od plodišča, primeren kos pločevine. Za te primere je najbolje, če že na okvir matične rešetke pribijemo na vsako stran po eno, približno

2 mm debelo in 15 mm široko letvico. Te letvice bodo matično rešetko stalno držale v primerni razdalji od palic, obenem pa bodo služile kot vodilo pri potiskanju pločevinastega ločila v panju.

Če bomo pri prestavljanju dali v medišče tudi sate s trotjo zalego, ne bodo mogli izvaljeni troti iz medišča v plodišče in tudi ne iz panja. Ker bi zaradi jetništva v medišču poginili in bi jih morale čebele po kosih znositi iz panja (pustile bi le glave, ki so pretrde in predebele, da bi jih mogle spraviti skozi reže matične rešetke), je prav, da nekaj dni po prestavljanju odpremo žrelo (begalnico) v medišču oziroma okence zadaj v panju, da morejo troti odleteti.

Če preračunamo razdaljo od zgornjega roba sata v plodišču do spodnjega roba sata v medišču, vidimo, da meri:

les zgornje letvice satnika v plodišču	15 mm
prostor med satnikom in matično mrežo	7 mm
debelina okvira matične mreže	8 mm
debelina železnih palic v medišču	7 mm
debelina spodnje letvice satnika v medišču	10 mm
skupaj	47 mm

Vsekakor je to precejšnja razdalja, ki bi jo bilo treba zmanjšati. Brez škode bi lahko zmanjšali le prostor med satniki in matično mrežo za 1 mm in stanjšali palice za 1 mm, saj pomaga nositi palicam v medišču težo tudi okvir matične mreže. Pri tem pa bi pridobili, kakor vidimo, komaj le 2 mm. Nič čudnega, če čebele ne zasedejo rade same medišča, zlasti še, če imajo sati med zalego v plodišču široke vence pokritega medu. Zato je potrebno, če ne prestavljamo zalege v medišče, prestaviti vsaj sate z medenimi venci, oziroma odkriti med na satih, da ga čebele prenesejo in da spomladi matica zaleže sate v plodišču do zgornjega roba. V takem panju se bodo čebele kaj rade pomaknile v medišče.

Ob dobri paši napravijo čebele, zlasti če ni pravih razdalj med sati in matično mrežo, podzidke in nadzidke. Kadarkoli jih odstranjujemo, moramo paziti, da ne pokvarimo matične mreže, skozi katero bi potem uhajala matica v medišče. Včasih se tudi skozi reže nepoškodovane matične mreže prerine v medišče kaka prav majhna, slabotna matica.

Okvir matične mreže leži v panju na šestih nosilcih. Po trije so zabiti v vsako stranico oboda v ustrezajoči višini v istih razdaljah od prednje notranje stene kot palice. Tako tudi nosilec pomagajo nositi neposredno težo, ki jo palice prenašajo na okvir matične mreže. Nosilec matične mreže so napravljeni iz 7 mm debelega in kakih 20 mm širokega ploščatega železa. Za vsak nosilec potrebujemo 50 mm dolg kos železa.

Pred vojno smo izdelovali panje s pločevinastimi nosilci, ki so bili dolgi kakor okvir matične mreže in pribiti na stranice oboda. Taki nosilec so nepraktični, ker čebele nanje trdneje prilepijo okvir matične mreže in ga zato teže vzamemo iz panja.

Matično mrežo potrebujemo v čebelarstvu še drugod. Iz nje izdelujemo n. pr. posebne matičnice, v katere čebele lahko pridejo, medtem ko zaprta matica ne more iz nje v panj, kjer bi zalegala (omejevanje zalege), dalje trotovnike (priprave za lovljenje trotov), sita za ločitev trotov od čebel, avtomatične lovilnike za roje itd.

(Dalje prihodnjic.)

Še o češnji

Članek tov. Kosija, ki je bil objavljen na 142. strani letošnjega »Slov. čebelarja«, me je vzpodbudil, da sem sklenil tudi jaz spregovoriti nekaj besed o češnji.

V moji rani mladosti, tam pred 55. leti, je bilo v naših podnаноških krajih na tisoče in tisoče češnjevih dreves. Med njimi so bila nekatera drevesa pravi veljkani, ki so kljubovali stoletnim viharjem. Na vrtu mojega očeta je rastle divje češnjevo drevo, ki je merilo na spodnjem koncu 110 cm v premeru. Posekali smo ga leta 1911. To kaže, da dočaka češnja razmeroma visoko starost.

V omenjenih časih, t. j. konec 19. in v začetku 20. stoletja, pa je bilo v podnаноških krajih ne samo mnogo češenj, temveč tudi vse polno čebel. V poslednjih 50. letih je čebelarstvo pri nas nazadovalo najmanj za 80 odstotkov in mislim, da ne pretiravam, ako trdim, da je tega krivo predvsem propadanje ajde in češenj. Naši dedje in pradedje so sejali domačo ajdo in skrbno gojili sadno drevje, med katerim so bile na častnem mestu divje češnje. Vse žive meje so jih bile polne, pa tudi po vrtovih in poljih jih ni manjkalo. Zato ni nič čudnega, da so se kranjiči spomladi lepo razvijali in hitro dosegli višek moči. Kot taki so lahko izkoristili glavno pašo, jeseni pa so bili dobro založeni z ajdovim medom. Pred 30. leti, ko sem čebelaril še s kranjiči, sem ob cvetenju češnje vsem družinam spodrezal zadaj satje ter tako dobil od vsake po 3 do 5 kg medu. Družine so vrzel, ki je nastala zaradi spodrezavanja, v nekaj dneh zastavile in še pred koncem maja izrojile.

V tistih časih sta se tako rekoč cedila pod Nanosom med in mleko. In danes? Seme naše ajde je izumrlo, tujerodna ajda pa slabo uspeva pod Nanosom. Italijanska okupacija, ki je trajala četrto stoletje, je dobesedno iztrebila češnjevo drevje. Saj so italijanski trgovci kupovali celo 10 let staro češnjevo drevje, če je le bilo 2 metra dolgo in je imelo 10 cm premera na drobnejšem koncu (v vrhu). Ker ni nihče skrbel za naraščaj, so postale češnje pod Nanosom prava redkost.

In kaj sedaj? »Po toči ni treba zvoniti,« bo marsikdo vzkliknil. Ni res tako! Ako le hočemo, je že v desetih letih češnjevega drevja pri nas zopet na pretek. Podnаноški čebelarji se zavežimo, da bo vsak izmed nas posadil v 3. do 4. letih najmanj 100 češnjevih dreves. K temu koristnemu delu pa moramo pritegniti tudi svoje znance, posebno državna posestva, zadruge in cestne uprave. Seveda je treba drevesa znati saditi in tudi pred saditvijo z njimi pravilno ravnati. Pred štirimi leti so ob cesti med Postojno in Senožečami posadili nekaj odraslih češnjevih dreves, od katerih se ni niti eno prijelo. Nič čudnega, saj so drevesa ležala pred saditvijo kar nekaj tednov izkopana na prostem in se sušila. Korenine izkopanih dreves je treba do njih uporabe pokriti z zemljo. Ako pa drevesa razpošiljamo in prevažamo, je treba korenine pokriti z mahom in jih oviti z mokro vrečevino. Ko dospejo na mesto, jih moramo takoj posaditi ali njih korenine vsaj zakopati v vlažno zemljo.

Glede semena se popolnoma strinjam s tov. Kosijem, ki pravi, da naj bo izključno od divjih češenj. Koščice pa lahko prisilimo h kaljenju prepro-

steje, kot priporoča Kosi. Ko jih izluščiš, jih pustiš nekaj tednov na suhem senčnem prostoru, da se posuše, potem jih shraniš v vrečici ali lesenem zabojčku do konca septembra. Takrat napraviš v vrstiču, kjer je dobra in rahla zemlja, gredico, ki jo dobro pognojiš s preležanim gnojem. Ko si gredico obdelal tako, kot bi jo nameraval uporabiti za najfinejšo setev, napravi po dolgem ob napeti vrvtici 8 do 10 cm globoke jarke, ki naj bodo oddaljeni drug od drugega po 80 cm. Nato prinesi domov brinjevih ali smrekovih vej, zrezlaj mladike s škarjami, z dobljenimi bodicami pa do vrha napolni vse jarke! V jarke položi z roko po nekaj centimetrov narazen češnjeve koščice tako, da se kratko in malo vtope med bodice. Ko poseješ vrstico do konca, jo previdno zasuj s prstjo, potem pa jo na lahko potlači z roko, da se čim lepše vleže na bodice. Ko smo vse vrstice tako zasejali, je naše delo končano. Pri tem načinu odpade vsako izpiranje, namakanje ali stratificiranje semena. Vse to opravi narava, ki je večji mojster od nas, čez zimo sama. Spomladi nam vzklije najmanj 95 odstotkov košče. Ako ne bi po jarkih nasuli brinjevih ali smrekovih bodic, bi nam miši preko zime uničile vse seme. Ako je zemlja dobra in dovolj gnojna, sadike hitro rastejo. Prvo leto zrastejo navadno 50 do 80 cm visoko, dobro negovane pa tudi do 120 cm. Pregoste sadike spomladi odščipnemo, jeseni pa jih izkopljemo ter posadimo na drugo gredo po 30 do 40 cm vsaksebi in v vrste, ki so oddaljene druga od druge po 80 cm. Tam jih lahko poleti okuliramo, ako ne, jih obrezujemo in negujemo do četrte pomladi, ko jih posadimo na stalna mesta ob cestah, železnicah, živih mejah itd. Drevesa, ki jih nameravamo saditi v gozdu, morajo biti visokodebelna. Vzgojiti jih je treba do 3 metre visoko. Tudi cepljenje češenj je preprosto. Cepiči pa morajo biti že pozimi odrezani in do uporabe zakopani na senčnem kraju.

Naj pripomnim še to, da je češnja hitro rastoče drevo. Poznam pri nas 10 do 60 let stara drevesa, ki so že 6 do 8 in celo več metrov visoka. Velikega pomena je tudi to, da cveto češnje že po treh letih in potem vseskozi do pozne starosti.

Torej na delo, tovariši! Sadimo in negujemo češnje, da spravimo naše čebelarstvo spet na nekdanjo višino. Če bomo pridni, imamo lahko v desetih letih pod Nanosom nekaj tisočev več češnjevih dreves in nekaj tisočev več panjev čebel, kot jih je danes.

Josip Pirnat:

Zgodba o srakoperju

Poleg ostalih sovražnikov čebel uniči vsako leto mnogo naših ljubljensk tudi rjavi srakoper ali ptičji volk, kot ga narod ponekod imenuje.

Pri nas žive štiri sorodne zvrsti srakoperjev, a vsi so zelo krvoločni in hudi uničevalci čebel in manjših ptic pevk. Kot nenasitni roparji navadno posedajo na kaki veji, od koder se spretno zaganjajo v čebele in jih love ter požirajo. Njihova zločinska nprav pa se kaže zlasti v tem, da žuželke in mlade ptice, kolikor jih ne morejo požreti sproti, nabadajo na trnje, da se tako preskrbe s hrano tudi za hujše čase.

Srakoper se vrne k nam šele v maju, avgusta pa se zopet odpravi v tuje kraje.

Ponekod so se srakoperji zelo razmnožili in postali velika nadloga za čebelarja in čebele. Tako mi je nedavno pravil Lojze z Močil, da tam škodljivci vsako leto zelo oslabe čebelje družine, a jih ne morejo uničiti in zatreti niti s strelnim orožjem.

No, meni je bila do letos ta nadloga neznana in vsa leta čebelarjenja nisem prišel v neposredni stik s tem škodljivcem. Sredi maja pa sta se nenkrat pojavila samec in samica rjavega srakoperja v neposredni bližini čebelnjaka. Ko sem prvič zagledal tatinski ptici, sem takoj uganil, kaj pomeni nadležni obisk. S svojim hripavim in zoprnim »kreh-kreh« sta me spravljala v slabo voljo, kadar sem bil pri čebelnjaku, in v jezi sem metal za njima kamenje, da bi ju pregnal z vrta. Toda vsa moja bojevitost in napadi s kamenjem niso rodili nikakega uspeha!

Tedaj se mi je šele posvetilo v glavi! Ptička najbrž gnezdita kje v bližini, pa se ne moreta ločiti od zakonske posteljice in zaroda. A kje naj iščem to nesrečno gnezdo? Potrpežljivo sem pregledal vse grmovje v bližini čebelnjaka, razgrnil vse veje in vejice... toda ves trud je bil zaman! Zato sem sklenil opazovati obe ptici, kam bosta odleteli, ko ju bom pregnal z visokega drevesa. Res, sledil sem jima v velikem krogu od grma do grma in zoževal obroč opazovanj prav v bližino čebelnjaka. Skrit za starim drevsom sem končno le opazil, kako je samica začela nemirno skakljati po bodečih mladikah črne maline, nato pa je hipoma zginila mojim očem. Počakal sem še nekaj minut, če se ptica morda ne vrne, ker si nisem mogel misliti, da bi gnezdila le nekaj korakov od čebelnjaka in celo med nizkimj robidnicami. Previdno, po prstih sem se bližal bodečemu grmičku, a že me je plašna ptica opazila, prhutnila in zbežala na bližnje drevo. Ko sem oprezno razgrnil bodeče vejice robidnic, sem našel v suhi travi pri tleh gnezdece, v njem pa 6 umazanobelih in rjavopikčastih jajčec. Kar načuditi se nisem mogel, da si je ta ptica zgradila gnezdo na tako neprimernem kraju in skoraj na golih tleh, kjer bi ji lahko mladiče požrla mačka ali kokoši, ki pogosto brskajo v bližini. No, pa ptica je najbrž nagonško čutila, da kaka žival ne bo silila med bodeče trnje in v težko dostopno goščavo, kjer bi se obodla in ranila kožo do krvi.

Čudno zares! V večji oddaljenosti od čebelnjaka je grmovja v izobilju. Tam bi si bila lahko zakonca zgradila boljše gnezdo in udobnejši dom. Toda zvita ptica si je osnovala zarod raje v bližini čebelnjaka pač zato, da bo vedno imela v neposredni bližini gnezda hrane na pretek.

O ti grda ptica, kako si krvoločna! Pozimi mi je po panjih morila čebele rovka, nato pozni mrazovi, sedaj si pa še ti začela nadaljevati grdo, kanibal-sko delo. A ne boš! Sklenil sem počakati še nekaj dni, da se iz jajčec poležejo mladiči in bi tako tatinskim staršem onemogočil še kje drugje odgojiti nov zarod. Samica je vneto sedela na jajčecih, samec pa je potrpežljivo posedal po bližnjem drevju in z raznimi glasovi sporočal ženici, kaj se dogaja v njeni bližini. Ko pa so se čez nekaj dni izlegli drobni mladički, sem odnesel malo gnezdece domov in pet slepih živalic uničil brez vsakih muk.

Stara dva sta se nato še nekaj dni spreletavala po drevju, žalostno čivkala in iskala svoje nesrečne otročiče, potem pa sta obupala in za vedno zapustila kraj nesreče in bolečin...

Kako smo lani zazimovali

Marsikateri čebelar je s strahom opazoval cvetenje ajde, kljub temu da je bilo vreme kolikor toliko ugodno in so bile njive gosto pokrite s snežno belim cvetjem. Površen opazovalec bi sodil, da imajo čebele kar dobro pašo na ajdi, saj so jo vsako dopoldne dokaj marljivo obletavale. Bistro oko čebelarja pa je takoj opazilo, da ajda slabo medí, kajti čebele se niso zadrževale na posameznih rastlinah dalje časa, temveč nestrpno švigale od cveta do cveta, zaman iskajoč v njihovih čašicah medečine.

Česar so se čebelarji najbolj bali, to se je zgodilo. Ajda je povsem odpovedala. Kaj sedaj? Čebele so nabrale komaj četrtno potrebne zimske zaloge. Ker so bila tudi medišča prazna pri večini čebelarjev, je postalo vprašanje, kako zazimiti čebele, da ne bodo poginile od lakote, tem bolj pereče. Da je bila situacija resna, sem sklepal že po tem, ker so me celo nekateri starejši in izkušeni čebelarji prosili, naj jim pridem zazimit čebele. Žal, da nisem mogel vsem ugoditi. Pri zazimovanju tujih čebel pa sem naletel na dve vrsti čebelarjev: na prave čebelarje, katerih čebele so dobro prezimile, in na čebelarje egoiste, katerim so čebele, ako že ne vse, pa vsaj delno poginile. Naj tu navedem dva konkretna primera!

Čebelar Janez je imel 12 AŽ-panjev. Ko sva jih sredi septembra steh-tala, sva ugotovila, da ima vsak panj povprečno le 4 kg zimske zaloge, torej komaj tretjino potrebne količine. Ker Janez ni imel denarja za nakup sladkorja, sva se odločila, da bova pet družin razdrila in jih pridružila ostalim sedmim. Med (20 kg), ki sva ga dobila od razdrtih družin, sva pokrmila tem sedmim družinam. Vendar to še ni bilo zadosti. Zato sva pretopila satje razdrtih družin v vosek in ga prodala. Bilo ga je 11,50 kg. Zanj je dobil Janez v Čebelarni 11,500 din. Za izkupiček je kupil 46 kg sladkorja v kristalu. (Kilogram sladkorja je bil takrat v prosti prodaji po 250 dinarjev.) Tega sladkorja sva pokrmila 36 kilogramov. Preostalih 10 kg sva pustila za morebitno spomladansko krmljenje. Ta čebelar spada v prvo vrsto čebelarjev.

Drugi primer: Sosed Gašper je imel 9 AŽ-panjev. Ko sem mu rekel, naj kupi potrebni sladkor, mi je ves nejevoljen odgovoril, da v poletju čebelam ni odvezemal medu in da zato tudi ne bo kupoval sladkorja. Pripomnil je še, da se ne splača imeti s čebelami takšne sitnosti in da bodo že kako prezimile. Ker ga moja beseda ni prepričala, sem pač umolknil, zavedajoč se, da bova že spomladi ugotovila, kdo je imel prav.

Bilo je v začetku marca 1952. Spet sem se oglašil pri Gašperju. Tokrat sem pobiral naročnino za »Slovenskega čebelarja« in društveno članarino. Zunaj je bilo še dovolj snega. Ko vstopim, vidim v veži na pol dograjen nov AŽ-panj dvojnik. »No, Gašper dela nov panj. To je znak, da ima še čebele,« tako preudarjam sam pri sebi. Toda ko stopim v kuhinjo, vidim tamkaj panje, v katerih gomaze žive čebele. Gašper in žena mi hitita pripovedovati, da so pomrli že štirje panji, ostale pa da rešujeta z ogrevanjem in krmljenjem. Oba hkrati mi zatrjujeta, kako bosta poslej bolje pazila na čebele ter jih tudi jeseni dobro nakrmila. Kaj sem hotel? Ako bi tovariša, ki je zašel, čeprav po lastni krivdi, v nesrečo, napadel z očitki, bi ne bilo lepo. Zato sem ga pač bodril, da naj ne obupa.

Ko si je Gašper v času evetenja češenj ogledal Janezove čebele, je bil naravnost zaprepaščen. Janez je imel v tem času že vseh sedem panjev nastavljenih, v mediščih pa je bilo šest do sedem kilogramov novega medu. Panji so bili zelo živalni, ker so izborno prezimili. Gašperju pa je od devetih družin ostalo le troje pri življenju in še te so bile tako slabotne, da so imele komaj na dveh do treh satih zalego v velikosti človeške dlani. Tudi izdatno zimsko krmljenje ni moglo preprečiti nesreče.

Ta dva primera zgovorno pričata, da je bilo kljub pomanjkanju hrane dovolj možnosti za dobro prezimljenje čebel. Treba je bilo le malo več truda, in kdor se tega truda ni ustrašil, je bil bogato poplačan. To naj bo za zgled vsem tistim, ki so tarnali, da ne morejo kupiti sladkorja za čebele, ter hkrati pridno klevetali društvo, ker jim ni preskrbelo cenenega sladkorja.

Takih in podobnih primerov je bilo v naši okolici veliko. Žal, da je bilo več posnemalcev Gašperja kakor pa Janeza, saj je samo v našem okolišu pomrlo 130 čebeljih družin, kar znese 40 odstotkov celotnega stanja. Tu pa niso vštete družine, ki so bile tako slabe, da so končale v maju in nekatere celo v juniju. Če računam, da je vreden vsak poginuli panj 3000 din, dobim vsoto 390.000 dinarjev, ki predstavlja lep del narodnega premoženja. Če pa pomislim, da teh 130 panjev ni sodelovalo pri spomladanski opravitvi cvetov, se izguba na narodnem premoženju še poveča.

Da bi se v prihodnosti prekomerne izgube vsaj delno omejile, bi bilo zelo umestno, da bi posamezna čebelarstva skušala pomagati čebelarjem z raznimi predavanji ali celo z osebnim sodelovanjem večjih čebelarjev. Na občnem zboru našega društva se že desetletja postavlja vprašanje, kaj bomo delali v tekočem letu. Odgovor je vedno isti: priredili bomo poučno čebelarstvo predavanje v maju. Nisem proti temu, ali mnenja sem, da bi moral društveni odbor prirediti zlasti v kritičnih letinah predavanje takoj po končani ajdovi paši. Takrat naj bi dal predavatelj tudi potrebna navodila za pravilno zazimovanje čebel. Morda bi si ob tej priliki ogledali celo nekaj čebelnjakov ter tako ugotovili terenske potrebe.

Na občnem zboru, ki je bil 6. januarja 1941 na Lokah, je predaval tovariš A. Bukovec iz Ljubljane. Med drugim je ostro grajal one zanikrneže, ki niso dovolj nakrmili svojih čebel. Rekel je, da tisti, ki pusti čebele od gladu propasti, ne spada v čebelarstvo vrste. Na poslušalce je napravilo predavanje tako globok vtis, da so prizadeti takoj po končanem občnem zboru prišli k društvenemu blagajniku in ga vprašali, če ima še kaj krmilnega sladkorja na zalogi. Slučajno ga je imel. Tako je marsikdo rešil svoje čebele gotove smrti.

Kmetski čebelarji so jeseni tako zaposleni, da na čebele popolnoma pozabijo in jih je treba opomniti na nujnost jesenskih opravil v čebelnjaku. Saj mnogokrat niti ne vedo, kako malo medu so nanesele čebele in da jih je treba dokrmiliti. Zato bi jim bilo treba pomagati, kajti mnenja sem, da so prav ti mali kmetski čebelarji važen činitelj pri pospeševanju kmetijstva. Prav gotovo je v vsakem društvu kak več čebelar, ki bi bil proti odškodnini pripravljen pomagati drugim čebelarjem v kritičnih letinah.

Čebelarji, preudarite ta moj nasvet! Morda se bo pa le dalo kaj napraviti, da zmanjšamo število poginulih čebeljih družin. Dosedanje število spomladanskih mrličev ni častno za nas in nas ne uvršča med napredne čebelarje.

Mesečna navodila

Čas ajdove paše je nastopil in čebelarji, ki nimajo ajde doma, selijo svoje muhe v kraje, kjer je ajde dovolj. Ta zelo važna paša je zadnja v naših krajih. Ako vlada suša v panjih in ne dobijo čebele niti ajdovega medu, jih moramo krmiti s sladkorjem ali svetlim medom. Hojev med je temne barve in ni primeren za prezimovanje čebel. Zato ga mora čebelar, če so ga čebele kaj nabrale, pred zimo oziroma že pred ajdovo pašo odvzeti, sicer bo spomladi obnje. Po njem dobe živalce grizo, zaradi katere lahko tudi poginejo. Obolenje spoznamo po tem, da čebele z napetimi zadki lazijo ob kolikor toliko ugodnem vremenu iz panja, padajo na tla, ponesnažijo brade in prednje končnice, pa tudi satje in notranjost panja.

Ajda začne cveteti okrog 10. avgusta. Paša traja tri do štiri tedne. Kdor je čebele za to pašo pravilno pripravil, bodo nanosile dovolj za sebe in tudi za čebelarja. Družine morajo biti živalne, kajti od slabičev ni pričakovati donosa. Prav je storil tisti, ki je združil slabiče že v juliju ali vsaj neposredno pred začetkom ajdove paše. Na pasišču naj pusti panje čimbolj pri miru. Sploh moramo biti ob ajdovi paši, pred pašo, pa tudi še nekaj časa po njej zelo previdni. Panjev ne smemo odpirati drugače, kakor prav zgodaj zjutraj ali pozno zvečer, ko žival ne leta, a še to storimo le v nujnih primerih, n. pr. ko dodamo matico ali povečamo medišče s kakim praznim satom. Satnic o tem času navadno ne dodajamo družinam, ker čebele obseg zalege iz dneva v dan krčijo in skrbijo predvsem za živež, ki jim bo bolj potreben za zimo kakor pa povečano število celic. Le ob izredno dobri paši bi bilo to umestno.

Ko paša preneha, moramo žrela zožiti, da se čebele laže branijo vsiljivih roparic. Ajdov med ima namreč zelo močan duh in kaj kmalu privabi sosednje čebele na gostijo, na rop. Roparice preganjamo na razne načine. Nekateri zažigajo eunje pred panji ali namažejo naletne deske (ne brade) s karbolinejem, da s smradom uničijo duh po medu. Drugi zastirajo panje s smrekovimi vejami ali mrežami, da roparice ne najdejo tako hitro vhoda vanje. Tudi steklene ploščice postavljajo pred žrela. Toda navadno vsi ti ukrepi ne koristijo mnogo. Zato raje pazi, da z odpiranjem panjev ali s kako drugo neprevidnostjo ne povzročiš ropanja. Prav gotovo je laže rop preprečiti, kakor pa pozneje preganjati napadalke izpred panjev. Razumljivo je, da tudi točiti ne smemo med ajdovo pašo.

V času ajdove paše družine rade prelegajo, posebno če imajo stare maticе. Ker pa je tedaj že/malo trotov v panjih, moramo paziti, da zaradi izgube maticе preležena družina ne oslabi ali celo propade. Menj je v letu 1951 prelegla neka družina v ajdovi paši, a je ostala matica nesprašena. Spomladi sem našel v panju grbasto zalego. Seveda sem matico takoj zamenjal z drugo, ki sem jo imel v rezervi, toda panj je kljub temu zaostal in je šele sedaj prišel do moči. Zato priporočam vsakomur, da že jeseni ugotovi, ali se je preležena matica v redu sprašila. Če se ni, naj jo takoj zamenja! Družino, ki namerava preleči, spoznamo po trotih, ki se navadno zadržujejo na stranskih satih. Taka družina namreč trotov ne pregnja, ker se zaveda, da ji bodo še potrebni. Če pogledamo v panj, najdemo na satih manjše število matičnikov — dva do tri, včasih enega samega.

Ker ajdov med zelo ugodno vpliva na razvoj družin, je pametno po točenju shraniti nekaj medenih satov za spomladansko poslastico. To je najboljše spekulativno pitanje in dela ob ugodnem vremenu, če je dovolj obnožine, prave čudeže. Ker prezimujem čebele v mediščih, potisnem take medene sate spomladi kar v plodišča v sredino med prazne, odkrijem pa jih samo na eni strani. Čez nekaj dni prenesejo čebele ves med v medišče k zalegi. Tako pride dodani med v obtok in matica začne z veliko vnemo zalegati. Ako čebele ne naberejo dovolj ajdovca ali kakega drugega primerne- nega medu za prezimovanje, jim moramo po končani paši dodati manjka- jočo količino zimske zaloge toliko zgodaj, da bodo imele vsaj še štirinajst dni lepega vremena.

Prav tako poskrbimo že sedaj, da bodo imele čebele jeseni dovolj cvet- nega praška na vrtnih in drugih cvetlicah. Zato sadimo in negujemo le take cvetlice, ki dajejo obnožino. Najbolj znane so razne astre, srebrna kadulja, sončnice, navadne dalije, vrtnice spenjalke itd. Primerne prostore zanje lahko najdemo na vsakem vrtu. Z malo dobre volje in truda pripravimo tako našim lahkokrilkam mnogo veselja. Jeseni razmnožujemo tudi zlato rozgo, da nam bo v prihodnjih letih rastla v večji množini in na večji površini. Zlata rozga medi, ako raste na primernih tleh, zelo dobro in lahko deloma nadomesti ajdovo pašo. Cvete v avgustu nekoliko prej kot ajda.

Konec avgusta in v začetku septembra cvetejo še naslednje medovite rastline: jesensko resje, japonska sofora, srobot, bršljan in jesenski pod- lesek. Japonska sofora je drevo, ki ga čebele naravnost divje obletavajo, jesensko resje predstavlja tam, kjer raste na večji površini, eno izmed naj- boljših paš, le med ni primeren za prezimovanje. Zato ga je treba iztočiti in nadomestiti s sladkorjem.

Leopold Stanek:

Tkanina

Čebela lučko mojo obletava
in bije obnjo čmerna in žužnjava:
»Preklicano si, človek, zvita glava!

Ukral si sonce in ga v sobo skrill!»

Brenči čebela v pesmi valoviti,
kakor na statvah čolnek veže niti,
več misli moje noče izpustiti

in je kot vezene zlati šiv.

Pijana cvetnih si omam, čebela,
zato si v mraku z letom zakasnela;
če šala ti je nekam zagrenela,

povem, da jaz tega ti nisem kriv!

In kaj sedaj? Mar tu počakaš dneva?
Grevna na vas, kjer fantovska odmeva?
Morda ponudi nama ustni deva,

če ji pokloniva sroca izliv...

Pustiva vnamar trate in dekleta,
poletna noč jim v sanjah vence spleta,
le spečih deklic je prisega sveta,

jaz raje k polnim čašam bom zavil.

Ti srkaš ga od zore tja do mraka,
a naša stara je navada taka,
da vse narobe gre: nas mrak pričaka,

nemirno v njem si bom sree hladil.

Pelina zmes ljubezni je pijača,
med rožami slasti je skrita kača,
medice kaplja se drago poplača:

kot sonce jaz — tvoj žalec jo je skrill.

Brenči čebela v pesmi sunkoviti,
brni kot čolnek, z votkom spenja niti,
več misli moje noče izpustiti —

tkanino stke mi iz najtanjših tkiv.

Čebelarke opazovalnice v juniju

Skoraj soglasno je mnenje poročevalcev, da je bil letošnji junij za čebelarje naravnost porazen. Zaradi slabega vremena v prvi polovici mesca in zaradi nastale suše v drugi polovici so bile pašne razmere nepovoljne. Smreko je oprala ploha. Kostanj v večini krajev zaradi prenizke temperature ni medil. Čebele so nabirale le obnožino. Travniška paša je bila slaba. Najvišji donos 935 dkg izkazuje Žerovnica, največjo izgubo 615 dkg pa postaja Šentlovrenc na Dravskem polju. Povpreček donosa znaša 146 dkg, kar je daleč pod normalo tega mesca. Po nekaterih krajih so šele ta mesec širili plodišča, Rojev ni bilo. Večina čebeljih družin je trote pregnala že v maju. Kdor je imel roje, jih je moral krmiti, če jih je hotel oteti smrti. Narejence so napadale roparice. Prisluhnimo še nekaterim poročevalcem!

Virmaše: Kar so čebele nabrale na travnikih, je dal grintavec.

Moščeniška Draga: Pašne razmere so bile letos zelo slabe. Zadovoljni bomo, če bodo čebele nabrale zimsko zalogo.

Novo mesto: Veliko slabih čebelarskih letin sem že doživel, ali tako slabe, da bi moral družine v kostanjevi paši krmiti, še ni bilo.

Opazovalnice v juniju	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Sred. mes. toplina	Dnevi		Sončni sij v urah
	I. mesečni	II. tretjini/dkg	III.			izletni	deževni	
Breg — Tržič	+ 20	+ 130	+ 60	+ 210	20,—	29	12	235
Virmaše	+ 175	+ 40	+ 135	+ 350	19,—	30	8	280
Preddvor	+ 170	— 45	+ 70	+ 195	16,7	29	6	223
Dražgoše	+ 220	+ 70	— 90	+ 200	16,2	28	8	233
Tinjan	— 260	— 190	+ 50	— 400	21,—	30	4	426
Moščen. Draga	+ 140	+ 100	+ 300	+ 540	21,7	30	7	306
Renče	+ 5	+ 710	— 265	+ 465	22,2	30	7	380
Brest	—	— 60	— 30	— 90	—	30	6	300
Žerovnica	+ 285	+ 665	— 15	+ 935	18,9	30	9	262
Livold	— 60	+ 170	+ 70	+ 180	23,6	28	2	341
Ponoviče	—	—	—	—	—	—	—	—
Krka	+ 30	— 30	+ 30	+ 30	—	30	8	284
Novo mesto	— 195	— 150	— 130	— 475	20,1	30	7	291
Novo mesto - Grm	— 135	+ 200	+ 350	+ 415	21,3	28	7	—
Kalce	+ 195	+ 160	+ 30	+ 385	17,9	27	8	242
Dragatuš	+ 30	+ 640	— 50	+ 620	—	27	5	—
Dobova	— 130	+ 295	+ 70	+ 235	19,—	30	7	295
St. Jurij	—	—	—	—	—	—	—	—
Selnica ob Dravi	+ 40	— 10	+ 380	+ 410	18,8	30	11	307
Sv. Lovrenc na Poh.	— 10	— 15	+ 175	+ 150	—	30	9	239
Maribor	— 110	+ 80	+ 120	+ 90	21,5	28	2	225
Podlehnik	—	—	—	—	—	—	—	—
S. Lovrenc n. D. p.	— 390	— 230	+ 5	— 615	21,—	28	9	247
Bučkovci	— 130	— 20	+ 20	— 130	18,8	30	7	317
Cezanjevci	— 110	— 20	— 30	— 160	—	30	15	138
Pristava	— 100	— 60	— 135	— 295	—	30	6	347
Prosenjakovci	— 80	— 10	— 240	— 330	18,—	30	22	271
D. Lendava	— 130	— 145	— 300	— 575	—	30	9	241
Povprečki	—	—	—	+ 146	19,8	29	8	279

OSMRTNICE

† MILAN LIČAN

Ko se je poslavljala od nas zima, smo se za vedno poslovili tudi od Milana Ličana, dolgoletnega čebelarja v Ilirski Bistrici. Še vse polno načrtov je imel, saj ni čudno, kajti dopolnil je komaj 50. leto starosti. Žal, da niti del svojih lepih zamisli ni mogel uresničiti, ker ga je huda bolezen prežgodaj odtrgala od družine in čebel, od njegovih najljubših, za katere je brez prestanka skrbel, delal in živel.

Že z 18. letom si je kupil panj, ki pa mu je zaradi bolezni kmalu propadel. Veselje do čebel pa zaradi tega ni usahnilo. Nabavil si je novega, poleg tega pa vneto proučeval slovenske, italijanske in nemške čebelarke liste. Uspeh ni izostal. Leta 1928 je dobil v Turinu za razstavljenega čebelarja prvo nagrado in diplomu. naslednje leto v Bolzanu zlato kolajno, leta 1930 pa v Veroni častno diplomu. Že to, da je prejel na italijanskih razstavah tako visoka priznanja, je znak, da je moral biti v čebelarstvu pravi strokovnjak.

Vzornemu čebelarstvu Milana Ličana, ki je ob začetku druge svetovne vojne obstajalo iz 100 panjev, pa ni bila pot posuta z rožami. Leta 1943 so peljali čebelarji s kamionom in prikolico čebele na gozdno pašo. Milanovi panji so bili na prikolici. Na ovinku se je prikolica odpela in vse je zgrmelo v prepad. Do skrajnosti potrpet se je Milan usedel na obcestni kamen in se zjokal. Dobri ljudje, ki so mu prihiteli na pomoč, so izpod oblakov čebel rešili le 15 panjev. Veliko je imel dela, da je čebelarstvo obnovil. Prišla pa je nadenj druga, še hujša nesreča. Lotila se ga je bolezen, ki mu je dolga leta grenila življenje ter mu letos 28. februarja porušila vse načrte. Ne le čebelarji, temveč vsi, ki so poznali njegovo dobro srce, ga bodo ohranili v trajnem spominu.

† ANTON ŠKULJ

Čebelarja družina v Dobropoljah sporoča, da je po kratki bolezni umrl njen dolgoletni in nad vse priljubljeni član Škulj Anton iz Ponikev št. 45. Rodil se je 1. maja 1885, umrl pa je 3. marca 1952. Njegova poslednja pot v čebelnjak je bila komaj teden dni pred smrtjo. Kljub temu, da je bil hudo bolan, je hotel videti, kako je z njegovimi ljubljenskimi. Komaj pa je pregledal nekaj panjev, je omagal. Po zdravnikovem nasvetu so ga odpeljali v bolnišnico, kjer je podlegel težki operaciji. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov veličasten pogreb. Čebelarji ga bomo ohranili v trajnem spominu. Naj mu bo lahka domača gruda!

MALI KRUHEK

Alojz Živko — sedemdesetletnik. Malo je čebelarjev v Sloveniji, ki bi bili tako povezani z napredkom v čebelarstvu, kakor je naš jubilat tovariš Alojz Živko. Zato se čuti čebelarstva družina Pobrežje pri Mariboru dolžna, da mu posveti ob njegovih sedemdesetletnici nekaj vrstic.

Tovariš Živko se je rodil 16. aprila 1882 v Slovenskih goricah. Po izstopu iz ljudske šole se je posvetil mizarstvu, s katero se je ukvarjal in preživel, dokler ga ni nekega dne doletela nesreča, ko mu je krožna žaga porezala prste na roki. Leta 1910 se je začel ukvarjati tudi s čebelarstvom. Marsikateri dan je tekel takoj po delu v okolico Maribora lačen, truden in z zadnjimi prihranki v žepu, da si nabavi nekaj košev ali starih panjev čebel. Ponoči pa, namesto da bi šel počivat, je sam izdeloval moderne AŽ-panje, katerih ima sedaj prav lepo število.

Tovariš Živko je znan po vsej okolici Maribora, na Kozjaku, v Slovenskih goricah, na Dravskem polju in v Prekmurju kot vzoren in nesebičen čebelar. Marsikateremu novincu je poklonil prvi panj ali vsaj roj, da je lahko začel čebelariti, toda tudi k čebelarjem, ki imajo večje število panjev, večkrat prihaja in jim pomaga pri njihovem delu v čebelnjaku. Čebelarji družine Pobrežje smo ponosni na svojega dolgoletnega predsednika, ki je hkrati med ustanovitelji čebelarstva društva v Mariboru, nam članom pa najboljši čebelarski učitelj in vzgojitelj. Ob sedemdesetletnici njegovega rojstva in dvainštiridesletnici uspešnega čebelarjenja mu najiskreneje čestitamo z željo, da bi še mnogo let nesebično deloval za napredek čebelarstva družine Pobrežje in vsega slovenskega čebelarstva.

Jakob Markošek — sedemdesetletnik. Naš jubilat se je rodil 5. junija 1882 v Šentjurju ob Taboru. Bil je kmečki sin. Čebelariti je začel že pred petdesetimi leti. Pri svojem čebelarjenju si je pridobil mnogo izkušenj. Svoje čebelarstvo znanje si je

izpopolnjeval s čitanjem strokovnih čebelarskih knjig in Slovenskega čebelarja. Svojega znanja o čebelarstvu pa ni hranil samo zase, ampak rad pomagal z delom in nasveti, kjerkoli je mogel. Čebelarji domačega kraja in sosednih občin ga imajo zato vsi radi.

V domači Čebelarski družini je bil več let predsednik. Sedaj deluje v njej kot odbornik. Člani Čebelarstva družine Šentjurij ob Taboru mu kličejo: »Še na mnoga leta!«

Kako ocenimo vrednost rojev? Takole v mesecu maju in juniju vidimo večkrat na vrtu ali v sadovnjaku lep prizor, ki se ga razveseli vsaka poštna čebelarska duša. To je roj na veji. Kako lep je in težak, da se veja, na katero se je usedel, kar šibi od teže tisočev in tisočev čebel! Ko čebelar ogleduje in opazuje ta prizor, ga morda v njegovih zamišljenosti zmoti kak sosed. Ves pogovor, ki ga imata, je vsekakor čebelarski, četudi sosed ni čebelar. Dostikrat premišljuje ob taki priliki čebelar: »Koliko je pa vreden takle roj?« Kakor so različni čebelarji po svojem čebelarskem srcu, tako so tudi različne ocenitve roja na veji. Marsikateri čebelar zlasti začetnik ne bi dal roja še za tako ceno. Zanj predstavlja roj na veji dragocenost nad vse.

Pa si oglejmo dejansko vrednost roja na veji. Kakor na živinskem sejmumu ni vsa živina, ki so jo prignali na prodaj, enako draga, ampak se kupec in prodajalec pogajata in ocenjujeta živinčce, preden »udarita in zglihata«, je podobno tudi z roji na veji. Poudariti je treba, da ocenitev roja na veji ni tako preprosta reč, kot bi si kdo mislil. Najlaže ga ocenimo, če si pomagamo s primeri. N. pr.: Včeraj je rojil čebelarju plemenjak-kranjič srednje velikosti in moči. Ta roj na veji tehtal, recimo 2.50 kg. Danes pa mu je rojil plemenjak - eksportovec s 7 sati AŽ-mere. Roj iz eksportnega panja tehtal n. pr. 3 kg. Pa vzemimo še tretji primer! Jutri bo rojil močan plemenjak iz AŽ-panja. Ta roj bo

tehtal 450 kg. Kako bomo ocenili pravo vrednost vseh teh rojev, ko je prvi težak 2 in pol kg, drugi 3 in tretji 4 in pol kg. Že vidim, kako mladi čebelar - začetnik maje z glavo, grunta in modruje. Ravnokar bo znil: »Ceno bomo določili po teži«. To bi se reklo nekako takole: Če je vol na sejmu prodan po dnevni ceni 70 din do 75 din za kg žive teže, zakaj ne bi bil roj na veji, težak 1 kg, ocenjen 200 do 300 din, ali če vzamemo srednjo ceno, 250 din za kg. Da pridemo s primeri do kraja, bi potemtakem stal roj na veji, ki tehta 2 in pol kg, natančno 625, roj, težak 3 kg, 750 din, a tisti, ki je težak 4 in pol kg, 1125 din. Vem, da to ni uradno določena cena, je pač nekaka osnova, ki nam je potrebna za kasnejše razumevanje.

Sedaj pa pogledimo, ali je zgornja primerjava pravilna in pravična, ali bi bili vsi naši čebelarji zadovoljni s takimi cenami. Po mojem gotovo ne vsi. Zakaj? V primeru, da bi ta ali oni čebelar, ki ima že nekaj čebelarke prakse, ocenjeval roje na veji po njihovi vrednosti, bi nemara rekel takole: Roj, težak 2 in pol kg, je treba plačati po 250 din za kg, med tem ko bo ocenil roj, 3 kg težak, po višji ceni. Ne začudite se, mladi čebelarji-začetniki, ako bi izkušen čebelar ocenil ta trikilogramski roj po 300 din ali skupno 900 din. Pa pojdi še dalje! Kaj pa vrednost roja, ki tehta 4 in pol kg? Izkušen čebelar ga bo ocenil gotovo 350 do 400 din za kilogram. Zakaj tako?

Mladim čebelarjem - začetnikom se zdi vse to najbrž uganka. Če pa vemo, da imamo od težjih rojev sorazmerno mnogo večjo korist kot od lažjih, potem nam bo tudi razumljivo, zakaj je kilogramska teža večjih rojev večja od manjših.

Za konec še to-le: Zelo prav bi bilo, ako bi naša čebelarstva organizacija določila uradne cene rojem. Gotovo bi ji bili za to naši čebelarji zelo hvaležni, tako tisti, ki bodo morali prodajati roje, kot oni, ki jih bodo kupovali. Janez Nakrst.

Opomba uredništva: Uradnih cen Zveza ne more določiti, ker se cene iz dneva v dan menjavajo. Kakor drugod so tudi v tem primeru cene od-

visne od števila na prodaj postavljenih rojev in od povpraševanja po njih. Dalje bi bil tak način določevanja cen neprimeren, ako bi hkrati ne upoštevali še dobe, v kateri kupujemo roj.

Čudne dajatve. Čebelarstvo pri Irčih je bilo že v davnih časih dobro urejeno, kar dokazujejo med drugim tudi določbe starih Brehon laws, zbirke zakonov, ki so veljali na Irskem še pred vsiljenimi angleškimi postavami (Code).

Ena izmed določb, ki govori o čebelarstvu, je za naše današnje pojme precej čudna in nenavadna.

Ollamhs (postavodajalec) so bržkone vedeli, da čebele pri nabiranju medecine ne upoštevajo zemljiških meja in posestnih razmer ter se ne pasejo le po čebelarjevem svetu, ampak letajo tudi na tuja pasišča. Smatrali so za pravilno, da pripada nekaj nabranega medu tudi lastnikom teh zemljišč in so zato odločili, da je moral irski čebelar vsako tretje leto oddati določeni del svojega medenega pridelka sosedom.

Čebelar, gotovo si se oddahnil, ko si prebral prednje vrstice, zadovoljen, da ne živi v mračnem srednjem veku, ko je vladala tako čudna pravica...

Vendar si se oddahnil prezgodaj! Glej, da lepega dne na svoji koži ne občutiš nekaj podobnega, kar se je primerilo letošnje pomladi znanemu odborniku naše Zveze v Hajdukovem pri Subotici, kamor je prepeljal čebele na akacijevu pašo. Lastniku zemljišča, na katerem je postavil čebele, je poravnal dogovorjeno pristojbino po številu panjev in mislil, da je s tem zadostil vsem obveznostim. Toda mož je napravil račun brez krčmarja. Kmalu se je oglasil pri njem gozdar Šumskega gazdinstva »Fruška gora« oziroma njegove uprave v Subotici, ki je lastnik akacijevga gozda, kamor so letele čebele na pašo, in zahteval plačilo posebne pristojbine po 45 dinarjev od panja. Presenečenemu čebelarju ni nič pomagalo zatrjevanje, da o dajatvi take vrste še nikdar ni slišal, da je gozdarjeva zahteva samovoljna in povsem nezakonita. Ko je prišel nekoliko k sebi, je hočeš-nočeš plačal in si mislil svoje... Deel.

NAŠA ORGANIZACIJA

Zapisnik o prvem rednem občnem zboru Zveze čebelarских društev za Slovenijo

Tov. Podgoršek je sprožil razgovor o Slovenskem čebelarju. Povedal je, da je ljubljansko čebelarско društvo že večkrat razpravljalo na svojih sejah o njem. Predlagal je, naj izvršni odbor Zveze posveti urejevanju lista vso skrb in ukrene vse potrebno, da se naročnina zniža na 200 dinarjev. Zanimal se je tudi za finančni položaj in število naročnikov. Prepričal pa se je, da so v glavnem samo v ljubljanskem društvu taki čebelarji, ki nočejo biti naročniki. Zato je predlagal, naj zbor sprejme sklep, da mora biti vsak član društva tudi naročnik lista.

Tov. Kirar je primerjal današnje naročnino s predvojno in ugotovil, da je danes list skoraj dve tretjini cenejši.

Tov. Belec je predlagal, naj bi bila naročnina na list obvezna. Če imamo čebelarje, ki res ne zmorejo naročnine, potem ni potrebno, da so člani, ker se ne zavedajo važnosti organizacije. Potrebno je le malo več agilnosti pri društvih, pa bodo postali vsi člani naročniki lista, kar je dokazal s primeri.

Z obvezno naročnino so se strinjali še delegati Bukovec, Bratuša, Tručl, Bizjak in Rupnik. Zadnji je izjavil: »Otrokom so v šoli potrebne dobre učne knjige, čebelarjem pa strokovno glasilo.«

Tov. Rojce je ugotovil, da imamo člane društva, ki so 100-procentno naročeni na list. Če to zmore eno društvo, zakaj bi tega ne storila tudi ostala? Pojasnil je honorarje urednikov in dopisnikov. Ti znašajo za vsako številko povprečno 15.000.—din, torej znašajo stroški za tiste, ki list dejansko vzdržujejo, komaj 4 din na številko. Vsi ostali stroški odpadejo na tisk in upravo. Teh stroškov pa ne moremo znižati. Mnenja je bil, da je treba duševno delo prav tako

dobro honorirati kot ročno. Pri vsem tem pa je treba upoštevati kvaliteto. Misli, da je uredniški odbor na pravi poti, kar dokazuje list sam.

Tov. Zunko je priporočil, naj dobivajo čebelarске potrebščine s popustom samo člani. Prav tako naj se pri prevažanju čebel v pašo prvenstveno upoštevajo člani društev.

Tov. Horvat je pozdravil predlog plenuma, da se v letošnjem letu nadaljuje z vzrejo matic. Obžaloval je, da lani ta akcija ni uspela zaradi blokiranja sladkorja. Predlagal je, naj oblast zaščiti plemenilne postaje pred prevaževalci s posebno uredbo. Dokler ne bo Zveza imela avtoklava, naj razkužujejo vosek desinfektorji.

Tov. Kirar je povedal, da je lani uporabljal pri vzreji matic mano, ki se je pokazala celo boljša kot sladkorno testo. Tudi hojev med je dober. Ne priporoča pa ajdovega medu, ker postane v vročem poletju tekoč.

Tov. Mikec se ni strinjal s predlogi decentralizacije naše čebelarске organizacije. Prenos plemenilnih postaj na čebelarška društva jasno kaže, da Zveza nima resnega namena nadaljevati s tem delom. S svojim kapitalom in sposobnostjo je edino Zveza poklicana, da skrbi za potrebni kader vzrejevalcev matic. Društva imajo nekvaliteten kader in ne bodo imela kupcev v inozemstvu.

Tov. Bukovec je pripomnil, da plemenilne postaje niso bile ustanovljene z namenom, da bi matice izvažali ampak zato, da izčistimo domačo čebeljo pasmo ter s tem dvignemo čebelarstvo. Izvoz matic je postranskega pomena.

Tov. Rojce je poudaril, da so bili uspehi na plemenilnih postajah od leta do leta večji. Tudi lani ne bi bili izostali, ako bi bili prejeli sladkorno moko. Delo na plemenilnih postajah ne bo prenehalo, če bodo in-

ventar prevzela čebelarstva društva. Niti v finančnem pogledu ne more biti tu posebnih ovir. Če je n. pr. lju-tomersko društvo dobilo denar, da je kupilo nov inventar za plemenilno postajo, bo to za društva, ki so ime-la doslej plemenilne postaje, tem la-že, ker bodo dobila inventar po zelo nizki ceni. Potrebni sta samo agil-nost in dobra volja.

Tov. Topolnik je načel vprašanje čebelje pase, ki je bila pred 20 in več leti drugačna kot danes. Gozd ni več tisti kot nekoč. Padlo je ogromno sadnih dreves. Ajda je degenerirana in čebele nimajo na njej take paše kot nekdanj. Osnova naprednega čebelarstva pa je paša. Zato je treba paši posvetiti vso skrb in pozornost.

Tov. Pihlar se je zavzemal za to, da bi Zveza še nadalje dodeljevala pasišča, ker bi bila društva in družine pri tem preveč enostranske. Za primer je navedel Ruše.

Tov. Močnik je poudaril, da je treba ubrati srednjo pot in se s čebelarji domačini sporazumeti glede sto-jišč, ne pa čebele samovoljno dovažati na pasišče.

Tov. Kirar je predlagal, naj se prevažanje uredi po upravni poti. Temu se je pridružil tudi **tov. Mikec**. Odločbe čebelarskih društev bi le redki prevaževalci upoštevali. Odloki Zveze bi imeli boljšo pravno podlago.

Tov. Mihelič: Zveza bo načelno reševala problematiko pasišča in prevažanja čebel ter bo iskala pasišča tudi izven republike. Nikakor pa se Zveza ne bo mogla spuščati pri tem v kake podrobnosti.

Tov. Rojce je bil mnenja, da morajo imeti prvo besedo pri razdeljevanju pasišča društva, kjer pa ne bi prišlo do sporazuma, naj Zveza nastopi kot razsodnik.

Tov. Bizjak je v zvezi s prevozom čebel na ajdovo pašo izjavil, da bodo čebelarstva društva s sodelovanjem družin sestavila natančne pašne katastre. Zveza naj pašne katastre preveri in sestavi osnutek uredbe za prevažanje čebel v pašo.

Tov. Lobnik se je dotaknil zavarovanja čebel in predlagal, naj bo pri zavarovanju navzoč tudi zastopnik društva ali družine. Popis naj bo v čebelnjaku in ne za mizo. K ocenje-

vanju škode naj se pritegne tudi čebelarški strokonjak. **Tov. Bizjak** je k temu pripomnil, da je v Krškem okraju izvedel zavarovanje zastopnik DOZ-a s sodelovanjem društvenega funkcionarja.

Tov. Tručl je omenil, da utegne biti leglo kuge čebelje zalege na državnem posestvu v Rakičanih, ki nima ljudi z zadostnim strokovnim znanjem o čebelarstvu. Čebelarstva društva naj podpirajo čebelarstva na državnih posestvih in pri KDZ!

Pri razpravi o škropljenju sadnega drevja je izjavil **tov. Kirar**, da uporabljajo sadjarji razna strupena škropiva, ki nedvomno uničujejo tudi čebele. Čebelarji naj bi odpeljali svoje čebele ob škropljenju sadnega drevja v višje ležeče kraje. Prevoz čebel je treba čebelarjem v hribovitih krajih pravilno tolmačiti, da ne bodo nasprotovali.

Tov. Žitnik je predlagal spremembo pravil za Zvezo in čebelarstva društva.

Tov. Benedičič je poročal o delu nadzornega odbora. V nadzornem odboru so bili tovariši: Raič, Debevec, Ježek in Benedičič. Za predsednika je bil izvoljen **tov. Raič**, ki pa je odstopil deloma zaradi tega, ker mu je uredništvo »Slovenskega čebelarja« utesnilo njegova »Mesečna navodila«, deloma zaradi bolezni. Na sejah je odbor razpravljal o delu upravnega odbora Zveze, o poslovanju Čebelarne in obratovanju delavnice.

Nadzorni odbor je ugotovil, da je bilo gospodarstvo Zveze v preteklem letu uspešno, kar nam potrjuje bilanca. Manj uspešno je bilo pospeševanje čebelarstva, kar moramo pripisati težavam, ki jih je izzvala reorganizacija Zveze. Z zadovoljstvom pa mora ugotoviti, da se je ta stran znatno zboljšala, kar nam dokazuje redno izhajanje lista v letu 1952 in povišanje denarnih sredstev za pospeševanje čebelarstva.

Denarno in knjigovodsko poslovanje je pregledal finančni strokovnjak MLO in ga našel v redu. Zato je predlagal **tov. Benedičič** staremu upravnemu odboru razrešnico.

Predsednik **tov. Krmelj** je dal predlagano razrešnico na glasovanje. Bila je soglasno sprejeta.

Tov. Mihelič je svetoval občenemu zboru, naj izpremeni 7. in 8. člen pravil. Sklicevanje plenuma bi stalo Zvezo ogromne stroške. Zato je predlagal, da se plenum ukine, namesto njega pa se izvoli glavni odbor, ki naj sestoji iz predsednika in do 20 odbornikov. Vsaj 10 članov upravnega odbora naj stanuje v Ljubljani. Ti naj izvolijo iz svoje srede predsedstvo, obstoječe iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in še kakšnega člana glavnega odbora. Ostali odborniki naj bodo iz takih krajev, da bodo zastopani vsaj glavni deli naše republike.

Predlog tovariša Miheliča je bil soglasno sprejet. Dosedanje besedilo 7. in 8. člena pravil se je črtalo in nadomestilo z naslednjim besedilom:

7. člen: Glavni odbor sestoji iz predsednika in do 12 odbornikov. Druge Zvezine funkcionarje kakor podpredsednika, tajnika in blagajnika izvoli glavni odbor na svoji prvi seji. Vsaj 10 odbornikov naj stanuje na sedežu Zveze.

Glavni odbor volijo vsako leto delegati na občenem zboru Zveze, ki ima pravico posamezne člane ali celotni odbor vsak čas odpoklicati, če ne izpolnjujejo svojih dolžnosti.

Predsednik, podpredsednik, tajnik in blagajnik ter eden ali več odbornikov sestavljajo predsedstvo.

8. člen: Seje glavnega odbora se bodo vršile po potrebi, po možnosti pa vsak drugi mesec.

Tov. Josip Kobal je v imenu kandidacijske komisije predlagal naslednji glavni odbor Zveze čebelarских друštev za Slovenijo:

Predsednik: Krmelj Maks, Ljubljana.

Odborniki: Adolf Arko Ljubljana, Janko Belec — Ljutomer, Avgust Brezavšček — Renče, Avguštin Bukovec — Ljubljana, Franc Cvetko — Ljubljana, Lado Čmer — Celje, Ivan Globokar — Ljubljana, Josip Lampe — Kranj, Janez Lemont — Postojna, Ivo Majcen — Ljubljana, Janko Marolt — Stična, Stane Mihelič — Ljubljana, Peter Močnik — Maribor, Polde Namar in Vlado Rojec — Ljubljana, Ciril Tručel — Murska Sobota, Niko Grabrijan — Kočevje za združni sektor in Anton Zupančič — Grm, za državni sektor.

Ker dodatnih predlogov ni bilo, je dal tovariš Krmelj predlog kandidacijske komisije na glasovanje. Komisija je s štejetjem glasov ugotovila, da je bil predlog komisije soglasno sprejet. Proti predlagani listi ni nihče glasoval. Nihče se ni vzdržal glasovanja.

V nadzorni odbor je predlagala komisija naslednje tovariše:

Valentin Benedičič, Leopold Debevec in Maksim Ježek, vsi iz Ljubljane. Predlog je bil soglasno sprejet.

Nato je občni zbor odobril proračun Zveze za leto 1952, kakor tudi predloge plenuma in dodatne predloge, ki so bili izneseni v diskusiji. Te predloge, ki predstavljajo »**Načrt dela naše Zveze**« za bodoče leto, je »Slovenski čebelar objavil v svoji 5. letošnji številki.

Pri slučajnosti je **tov. Tručel Ciril** pozval Zvezo, naj poskrbi, da bodo dobili njeni člani sladkor za jesensko krmiljenje čebel pravočasno, ne pa šele po zazimljenju, ko ga družinam ni mogoče več pokladati. V zvezi s tem vprašanjem je **tov. Cvetko Franc** pojasnil, da tistim čebelarjem, ki so lani zamenjali med za krmilni sladkor, ni treba oddati kontrahiranega medu, pač pa morajo doplačati razliko med takratno in sedanjo ceno sladkorja. Po znižani ceni si bodo lahko nabavili denaturirani sladkor tudi letos brez vsakega kontrahiranja.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je **tov. predsednik** zaključil občni zbor ob 13. uri.

* * *

Na svoji prvi redni seji dne 13. maja se je glavni odbor konstituiral takole:

Predsednik: Maks Krmelj.
I. podpredsednik: Avguštin Bukovec.

II. podpredsednik: Janko Belec,
Tajnik: Stane Mihelič.

Blagajnik: Polde Namar.
Glede na spremembo 7. člena Zvezinih pravil, ki je bila odobrena na občenem zboru, sestavljajo **predsedstvo Zveze** predsednik Maks Krmelj, podpredsednik Avguštin Bukovec, tajnik: Stane Mihelič in blagajnik Polde Namar. V predsedstvo sta bila izvoljena kot odbornika še tovariša **Vlado Rojec in Ivo Majcen.**

Dopisi

ČEBELARSKA PRIREDITEV PRI SV. GREGORJU

Velikolaški Janšev rod
je spet deležen bil dobrot.
Pa kakšno je medicino pil,
to vsemu svetu bom razkril.

Od same žalosti in obupa, ker so letos naše čebele tako revne in lačne, smo se čebelarji velikolaške družine sklenili maščevati nad nemilo usodo s tem, da priredimo veselico. 22. junija popoldne smo se zbrali pastirji muh pri Sv. Gregorju — 736 m nad morjem — in se povесelili na idiličnem vrtu Oblakove gostilne. Prireditve se je udeležila večina čebelarjev iz okoliških krajev, pa tudi ostalega naroda je mnogo prihitelo v priljubljeni izletniški kraj.

Poleg nekaterih odbornikov je bil osebno navzoč tudi predsednik grosupeljskega čebelarskega društva tov. Janko Marolt, ki se je pripeljal s kolesom iz Stične. Bil je tako utrujen, da smo ga s kruhom, soljo in drugimi okrepečili komaj spet spravili k sapi.

Ker so nas ljubljanski čebelarski prvaki zadnji čas pustili na cedilu, smo v naglici z lepimi besedami in tolimj obkladki toliko omeščali tov. Marolta, da se je odločil nagovoriti čebelarsko bratovščino in ostali narod. No, pa čeprav nepripravljen, je kar lepo razvijal svoje misli o razmerju človeka do čebele od najstarejših časov dalje in o razvoju čebelarske vede skozi zgodovinska razdobja do današnjih dni.

V nadaljnjih svojih izvajanjih je orisal idealne strani čebelarstva, obrazložil pa je tudi gospodarski pomen čebel pri opravevanju cvetja oziroma pri nastajanju plodov divjih in kulturnih rastlin. Zvestim poslušalcem je dalje prikazal življenjski lik, delo in pomen našega velikega čebelarja Antona Janše, ki se je po besedah pesnika:

»Na Kranjskem kisal in muhe redil,
na Dunaju pa pisal in gospodo učil.«

In še to je omenil tov. govornik, da je Janša poleg drugih zmotnih naukov takratne čebelarske vede ovrge-

tudi lažno trditev, da nosijo troti vodo v panj in pomagajo pri drugih hišnih opravilih.

»Kakopak,« so vzdihnili poslušalci, »če bi troti nosili vodo v svoje domove, bi se lahko dogodilo, da bi opustili to neljubo pijačo in jo po zgledu čebelarjev raje ubrali v gostilno ter so ondi okrepečali s pivom in evičkom. Tako bi bile doma same ženske in vse bi šlo rakovo pot.«

Pa tudi marsikatera gospodinja, ki je govornika zvesto poslušala, se je namuznila ob tej zadevi s troti in vzdihnila sama pri sebi: »Ej, trot je trot! Kako neki bo nosil vodo v panj, saj je še moj stari noče meni v kuhinjo, čeprav ga večkrat lepo prosim za to. O, možki so vsi enaki in se boje vode, kot vrag križa!«

Ko je navdušeni Janšev pristaš končal svoj govor, mu je večina ploskala, ker je lepo govoril, manjšina pa od veselja, da je bilo konec slavošpeva muham in je spet svobodno lahko segla po kozarcu in vinu. Kaj hočemo: mnogim rojijo po glavi čebele, drugim drugačne muhe in tako hodimo vsak svojo pot po tem okroglem svetu!

A ker smo bili sedaj še vsi praznično razpoloženi in pri najboljših močeh, smo se razvrstili v lepo skupino in slikar iz Kočevja nas je naglo ujel v svoj aparat. Tako nas bodo lahko občudovali še pozni rodovi, kako smo se strokovno zabavali in kakšne brke in pleše smo nosili.

Ker pa je bila prireditve v glavnem čebelarska, se je seveda spodobilo, da ne postrežemo gostom samo z navadnimi pijačami, temveč tudi z medicino. No, medicino pa je tovariš Tone pritoril poln sodček in sicer prav tiste, ki je preostala ter tako čudežno delovala že na veselici v Velikih Laščah. Preizkušali smo tudi sedaj njeno moč, aromo, okus... pa glej spaka: še vedno je bila neka omedlna limonada, vse bolj podobna evičku kot pa medicini.

Globoko v kleti smo jo nato obdeleževali z raznimi dodatki, mešali in varili kot čarodeji, pa vse zastonj.

Končno smo ji na nasvet Lojzeta dodali še vedro sladkorja, spet dobro zmešali in pretočili... in čudež se je zgodil! Zginil je pretirano kisli okus, sladkost je prevzela nas in pijačo in slavna sladkorna medica je bila srečno porojena brez babice in bolečin.

Čudežno pijačo smo seveda takoj ponudili gostom. Ti so jo vsesplošno zelo pohvalili in zlasti nežni spol se poslej ni mogel več ločiti od nje. In da bi me ta vražja medica, zaradi katerere je bilo že toliko besedi, še dalje jezila in spravljala v slabo voljo, so tovariši prav meni poverili nalogo, naj jo čuvam in barantam z njo. V tolažbo pa so mi vendar dodelili mlado čebelico, ki je pridno raznašala sladko emulzijo in z mladostno razigranostjo dokaj blažilno vplivala na moje že precej ostarelo srce. Pa kaj hočemo? Medica je medica in, kadar ta vre, razganja sode, pa čeprav so na njih še tako stari in preizkušeni obroči... Dobrodušne ženice so zelo hvalile našo sladkorno medico, moškimi se je pa vendarle čudno zdelo, da nima pijanske moči, da so pri polnem razumu in pameti še po petem litru Pa sem jih tolažil, da je pijača še mlada in se bodo posledice pokazale pozneje, da pa je medica zelo okusna in ima večjo zdravilno moč v sebi kot Jožefova grenčica ali slavni Elza-fluid. In še dalje sem poučeval neuki narod: »Naša medica pomaga zoper vse bolezni, moške in ženske, in kdor je popije večjo množino, bo lahko živel prav do smrti!«

Da, da, tako sem delal reklamo in navduševal pivec, pa je bil zato že v mraku sodček prazen in jaz srečno rešen nevšečne branjarije.

Za prežvekovanje je Lojze z Močil preskrbel tudi dva debela janjca in ob mraku je na vrtu prijetno zadisalo po okusni janjčevini in slastni obari. Dobri telesni užitki so vzbudili pri gostih veselo razpoloženje, da so pri mizah zaorile prelepe slovenske pesmi. Ubrani glasovi so se zlivali s hriba v dolino in razgubljali v tiho poletno noč.

Čebelarji smo moževali pri cvičku in pivu, tam pod veliko vrbo žalujko pa so se ob zvokih harmonike neutrudno vrteli mladi pari zaljubljenih mladine ter si šepetali skrivnostne

vzdihne ljubezni in prislege neomajne zvestobe prav do prihodnje veselice.

Ob slovesu smo tudi mi stari v tesnem objemu z vinskimi duhovi sklenili večno prijateljstvo in zvestobo. Zaobljubili smo se, da, čeprav je letos pri čebelah žalost in beda, ne bomo klonili, ampak junaško vztrajali ter ostali muhasti prav do poslednje ure življenja.

Josip Pirnat.

ČEBELARSKA RAZSTAVA V RADOVLJICI

Čebelarско društvo v Radovljici, katerega delovno območje obsega ves radovljiški okraj, je priredilo 8. junija svojo prvo čebelarško razstavo, ki je bila sicer skromna po obsegu, vendar je v glavnem zadovoljila ne le čebelarje - začetnike in starejše čebelarje - veščake, ampak tudi nečebelarje. Videli smo razne vrste panjev, čebelarške potrebščine in orodje, kratko in malo vse, kar je vplivalo na razvoj čebelarstva po Gorenjskem. Ni manjkalo niti prvotnega naravnega čebeljega bivališča v jesenovem duplu, kakor tudi ne naj-novejšega vzorca našega AŽ-panja.

Od starinskih čebelarških predmetov je treba posebej omeniti poslikane končnice kranjčev, od katerih so predstavljale nekatere pravo redkost. Najstarejša končnica je bila iz leta 1758, torej stara že blizu 200 let. Dobro ohranjene podobe na teh končnicah nam kažejo, da so imeli predniki gorenjskih čebelarjev mnogo smisla za šegavost in hudomušnost.

Razstavljena je bila tudi stara, zelo dobro ohranjena čebelarška priprava, ki ima obliko kmečke »menterge«. V podnici ima izdolben žleb, tik nad njo pa je vložena rešetka iz lesenih letev, med katerimi so ozke reže. V taki »mentergi« so predniki gorenjskih čebelarjev gnetli z lesenim tolkačem medeno satje. Med se je cedil skozi reže na podnico in od tam po žlebu v podstavljeno posodo. Končno so dali stolčeno medeno satje še v stiskalnico. Razstavljene so bile nadalje številne druge čebelarške potrebščine, kakor: točilo, zabojčki za razpošiljanje rojev, matičnice, priprava za barvanje matice, ročna stiskalnica za satnice itd.

Tajnik društva tov. Leopold Baebler je po otvoritvi razstave razlagal obiskovalcem življenje čebel ter nazorno pokazal uporabo različnega čebelarstva in predmetov. Ni pozabil omeniti, da gorenjski čebelarji čebelarijo bolj na roje kakor na med. K temu jih silijo naravne razmere, ker Gorenjska nima ugodnih pogojev za medenje. Nekoliko ostrejša klimatske razmere so pa pomagale vzgojiti zelo odporno in pridno »gorenjsko« sivko, ki je zaradi svojih odličnih lastnosti zaslovela tudi v tujini. Za našim velikim in najstarejšim učiteljem Antonom Janšo je dala Gorenjska še več zaslužnih čebelarjev, od katerih sta zlasti pokojni Ambrožič iz Mojstrane in še živeči Strgar iz Bitenj pri Bohinju utrla naši sivki pot po vsem svetu.

Iz razgovora s predsednikom in tajnikom društva smo zvedeli, da ima naša organizacija lepe načrte, ki jih je začela s delom že uresničevati. Po izjavi predsednika tov. Resmana je društvo doseglo z razstavo velik uspeh že zato, ker se mu je posrečilo z njo vzbuditi zanimanje za čebelarstvo tudi pri mladini. Sporazumno z vodstvi radovljiških šol je namreč priredilo enodneveni tečaj za šolsko mladino, na katerem sta ji predsednik in tajnik ves dan pred razstavo predavala in jo seznanjala z osnovnimi pojmi iz čebelarstva. Mladina je pazljivo sledila njunim izvajanjem.

Takih čebelarskih prireditvev si še želimo. V. B.

OBČNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA NOVA GORICA

Občni zbor Čebelarskega društva Nova Gorica je bil 2. marca 1952 v Šempetru pri Gorici. Iz poročil je razvidno, da je bilo društvo na vseh področjih malo delavno. Saj so bila predavanja zelo redka, plemenitna postaja pa je bila sploh opuščena. Pač pa je delovala opazovalna postaja v Renčah. Na nedelavnost so vplivale razne okoliščine, posebno še letina, ki je bila ena izmed najslabših v poslednjih letih. Sklenili smo nadaljevati v vzrejo matice. Ustanovili bomo tri čebelarske družine ter poživili društveno delovanje. Čebelarji domačini se pritožujejo, da jim

čebelarji prevaževalci večkrat povzročajo škodo s tem, da postavijo svoje čebele v neposredno bližino njihovih čebel. Govorili smo o novi visoki tarifi za prevažanje čebel. Pozvali smo čebelarje, naj zavarujejo svoje čebele.

V novi upravni odbor so bili izvoljeni: za predsednika tov. Brezavšek iz Bilja, za podpredsednika tov. Gorkič iz Vrtojbe, za tajnika tov. Stantič iz Volčje drage, za blagajnika pa tov. Budin iz Mirne. Gospodaril bo tov. Pavletič iz Šempetra. Bivšega predsednika našega društva tov. Golja Franca pa smo imenovali za častnega člana društva.

Tov. Golja je eden najstarejših naših članov. Kljub visoki starosti pa ne zamudi nobenega čebelarskega sestanka, nobenega predavanja. Za naše društvo si je pridobil toliko nevenljivih zaslug, da smo se mu s to izvolitvijo le malenkostno oddolžili.

ČEBELARSKA DRUŽINA PEKRE

je priredila v nedeljo 8. junija 1952 svoj tradicionalni poučni izlet preko Ptujkega polja in Haloz v Rogaško Slatino. Zbralo se nas je 56 čebelarjev in njih prijateljev iz Studencev, Limbuša, Pekar, Laznice in Maribora. Izleta sta se udeležila tudi predsednik čebelarskega društva Maribor tov. Močnik in tajnik tov. Hrovatin.

Iz Maribora smo se odpeljali čez Ptujsko goro proti Rogaški Slatini. Na Podložah smo obiskali čebele tov. Pušauerja, ki jih ima tam na paši. Potem smo se ustavili v Stoprech pri čebelarju tov. Lampretu, ki nas je prijateljsko sprejel in gostoljubno postregel. Po okrepčilu nam je predsednik tov. Močnik predaval o rojnju čebel. Njegovim izvajanjem so vsi izletniki sledili z velikim zanimanjem.

Po predavanju smo krenili proti Rogaški Slatini. Tu smo si ogledali kopalniške naprave in ostale zanimivosti, nakar smo se poslovili in se vrnili proti domu.

Na vsem potovanju so nas kratkočasili tov. Napast s svojo harmoniko, tov. Kunej z violino, tov. Matič in drugi pa s svojimi komičnimi nastopi. Čebelarji si želijo še takih izletov! S. P.

Predlogi čebelarjev

Uredništvo »Slovenskega čebelarja« se je odločilo odpreti v listu poseben kotiček, v katerem naj bi čebelarji objavljali svoje predloge, ki naj dvignejo zanimanje, pobudo in sodelovanje najširšega kroga pri organizacijskih, gospodarskih in drugih vprašanih čebelarstva panoge.

Danes objavljamo predlog tov. N. P. o stimulaciji ljudi, ki ustvarijo kak dohodek Zvezi.

Po čl. 2 in 15 Pravil Zveze čebelarških društev za Slovenijo izdajamo sledečo

ODLOČBO

o stimulaciji osebja, zaposlenega pri Zvezi čebelarških društev za Slovenijo ter osebja, ki je v kakršnem koli drugem pogodbenem odnosu z njo.

1.

Gospodarska sekcija Zveze čebelarških društev za Slovenijo (v nadaljnjem tekstu ZČDS) lahko sklene pogodbo za honorarno delo iz kakršne koli dejavnosti z vsemi državljanji, ki niso v rednem službenem odnosu v enotah ZČDS. Za svoje honorarno delo prejemajo 5–20 odstotkov čistega dobička, ustvarjenega pri donosnem poslu. Za vsak tak posel mora gospodarska sekcija skleniti pismeno pogodbo, predhodno pa proučiti kalkulacijo donosnega posla.

2.

Poleg dohodkov, ki jih prejemajo uslužbenci in delavci ZČDS, se določi odstotek ustvarjenega dobička od vsakega posla, ki je ustvarjen izven rednega planskega programa gospodarskih enot ZČDS, za posebno stimulacijsko nagrado onemu, po čigar zaslugi je bil dobiček ustvarjen. Ta odstotek določi gospodarska sekcija na lastno pobudo ali na predlog člana upravnega odbora ZČDS.

Odstotek stimulacijske udeležbe uslužbencev in delavcev v rednem delovnem odnosu se giblje od 5 do 20 odstotkov za posle v čebelarški dejavnosti, v kolikor je posel izven delovnega programa. Odstotke določa gospodarska sekcija glede na predlagano kalkulacijo za tak posel.

Upravniku se prizna poleg gornje- ga še stimulacijska udeležba v viši-

ni 2 odstotkov čistega dobička od vseh poslov izven rednega planskega programa čebelarstva gospodarske dejavnosti. Upravniku pripada udeležba le v primeru, če se redni program čebelarstva gospodarske dejavnosti pravilno in vzorno razvija.

3.

Upravnik mora voditi interno evidenco vseh pogodb, izvirajočih iz te odločbe. Prav tako mora imeti natančen interni pregled finančnih sredstev, ustvarjenih glede na to odločbo. Vsa ta sredstva je knjigovodstveno odvajati na konto ZČDS, ki z njimi prosto razpolaga.

Dejstvo je, da potrebuje Zveza pri realiziranju svojih nalog ogromno denarnih sredstev. Da bi ta sredstva ustvarili samo člani s prodajo čebelarških pridelkov ali z nakupom čebelarških potrebščin, se zdi skoraj nemogoče. Zato moramo iskati sredstva tudi v tistih gospodarskih dejavnostih Zveze, ki ne udarjajo neposredno na žep čebelarjev.

Mnogo ljudi ima lepe gospodarske zamisli, še več pa je takih, ki bi znali organizirati neko gospodarsko dejavnost, a nimajo za to niti formalnih dovoljenj oblasti, niti potrebne denarja za pričetek. Ali bi ne kazalo take ljudi angažirati v gospodarstvu Zveze, ji namestiti za stalno, honorarno ali pa proti nagradi? Mislim, da ni tu nikakih zadržkov, če je stvar dobra in poštena, zlasti še iz področja čebelarstva. Kdor pa bi hotel svojo zamisel uresničiti s pomočjo Zveze, bi moral razložiti gospodarski sekciji svoj načrt ter predložiti potrebno kalkulacijo, iz katere bi bilo razvidno, koliko bi posel donasal. Če je predlog v skladu s predpisi in res rentabilen, naj bi gospodarska sekcija precenila, koliko bi znašal čisti dobiček Zveze. Na osnovi te ocene bi določila odstotek stimulacijske nagrade. Po zaključenem poslu, ki ga je predlagatelj organiziral in izvršil v okviru Zveze oziroma pod njenim vodstvom in nadzorom, bi se napravil obračun.

Tovariši čebelarji naj zavzamejo k predlogu, ki ga objavljam, svoje stališče.

N. P.

